17 ՄԱՐՏ 1998 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ # 46 (1549)

Ազգ

Azg

Եվրախորհրդի դիտորդը հայտարարում է, որ ընտրությունները ընթացել են նորմալ եւ առանց էական խախտումների

ԵՐԵՎԱՆ, 17 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ՀՀ նախագահական ընտրություններում Եվրախորհրդի դիտորդների առաքելության անդամ Բեռնար Օուենը հայտարարեց, որ իր կարծիքով Հայաստանի նախագահական ընտրությունները ընթացել են նորմալ եւ առանց էական խախտումների: «Ար» հեռուստաընկերությանը տված հարցազրույցում նա հայտնեց, որ ընտրությունների գործընթացի գլխավոր դժվարացնող գործոնը ընտրական օրենքի արտակարգ բարդությունն է:

Պրն Օուենը նաեւ հայտարարեց, որ իր համար միանգամայն անակնկալ էր նախագահության հինգ թեկնածուների արած հայտարարությունը այն մասին, որ ընտրությունները չի կարելի համարել արդար եւ ազատ: Նրա խոսքերով, նման հայտարարությունները ընդունված է կատարել հիմնավորված կերպով, դատարանի միջոցով:

ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Ռ. Քոչարյանը եւ Կ. Դեմիրճյանը հավանաբար կանցնեն երկրորդ փուլ

Ս. Բադալյանը, Կ. Դեմիրճյանը, Պ. Հայրիկյանը, Վ. Մանուկյանը եւ Դ. Շահնազարյանը ընտրությունները չեն համարում «ազատ եւ արդար», Բլեյանը միանում է նրանց, Արամ Սարգսյանը հերքում, իսկ Պ. Հայրիկյանը՝ զղջում

Երեկ առավոտյան ժամը 8:00-ից մինչեւ գիշերվա 10-ը անսովոր աշխուժություն էր Հայաստանի ընտրական տեղամասերում: Օտարերկրյա դիտորդների եւ լրագրողների զարմանքը շարժող աշխուժություն: Բազմաթիվ տեղամասերում հերթեր էին գոյացել, տեղ-տեղ ընտրողների մասնակցությունը հասնում էր 76 տոկոսի: Մինչեւ երեկոյան ժամը 7-ի կողմերը տեղամասերից հասնող տեղեկությունները, մեր եւ այլ թղթակիցների հաղորդագրությունները հանգստացնող: Այդ մասին վկայում էին նաեւ ընտրական հանձնաժողովների անդամները, թեկնածուների վստահված անձինք: Արձանագրված խախտումների մեծ մասը վերաբերում էր ընտրական ցուցակներին, տրանսպորտային հարցերին: Սակայն այդ ժամից հետո որոշ տեղամասերում նկատվեցին լարվածություն, ահազանգեր էին ստացվում մասնավորապես Երեւանի Էրեբունի եւ այլ վայրերից: Ահազանգերին հաջորդում էին հակաահազանգեր՝ կատարված խախտումները որակելով սադրանք, բերվում էին փոխադարձ մեղադրանքներ: Ինքներս կապվելով Նոր Նորք, Փարաքար, Մուսա լեռ, Թաիրով բնակավայրերի, ինչպես նաեւ Կարմիրի, Գյումրիի եւ Տավուշի քաղաքացիների հետ, պարզեցինք, որ հիշյալ վայրերում քվեարկությունները անցնում են բնականոն պայմաններում, առանց խախտումների: Սակայն ուշ գիշեր ստացանք նախագահի 5 թեկնածուների՝ Սերգեյ Բադալյանի, Կարեն Դեմիրճյանի, Պարույր Հայրիկյանի, Վազգեն Մանուկյանի եւ Դավիթ Շահնազարյանի ստորագրած հայտարարությունը, որն ինչքան էլ առանց փաստերի ու տվյալների, այնուամենայնիվ ծանրակշիռ մեղադրանք է ներկայացնում եւ ընտրությունները համարում է ոչ ազատ եւ ոչ էլ արդար: Հայտարարության մեջ կարդում ենք.

«Ամբողջ ընտրական գործընթացը մինչեւ քվեարկության ավարտը, ցույց է տալիս, որ ընտրություններն անցնում են մեծ չափերի հասնող օրինախախտումներով, կեղծումների եւ ահաբեկումների մթնոլորտում:

Մենք հայտարարում ենք, որ Հայաստանի Հանրապետության նախագահի արտահերթ ընտրությունները, անկախ արդյունքներից, չեն կարող համարվել ազատ եւ արդար»:

Կարծես ընտրությունների նախօրեին գրված այս հայտարարությանն ավելի ուշ առանձին հայտարարությամբ միացավ մեկ այլ՝ հայտնի թեկնածու Աշոտ Բլեյանը, քանի որ չէր կարող... չմիանալ: Դրան հետեւեց նախագահի թեկնածուներից Արամ Սարգսյանի հերքող հայտարարությունը, որտեղ մասնավորապես ասվում է.

«Ես կուզենայի տեսնել, թե այդ թեկնածուները ինչ փաստերի հիման վրա են հայտարարություն արել: Մենք ամբողջ օրվա ընթացքում ոչ մի ահազանգող փաստ չենք ստացել: Ես այդ հայտարարությունը համարում եմ ժամանակավրեպ ու վտանգավոր, քանի որ չկա կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի որեւէ հայտարարություն: Մի քանի օր առաջ հայկական հեռուստատեսությամբ ես զգուշացրել եմ բոլորին, որ ոչ թե պետք է հակամարտել, այլ դուրս գալ համաձայնության դաշտ: Այս խոսակցությունը համարում եմ անառարկայական եւ կոչ եմ անում մեր ժողովրդին դրսեւորել սթափություն եւ չենթարկվել որեւէ սադրանքի: Մեզ այսօր խոհեմություն է անհրաժեշտ»:

Շատ ավելի ուշ, առավոտյան ժամը 3-ին մոտ տեղեկացանք, որ առաջին հայտարարությունը ստորագրված թեկնածուներից Պ. Հայրիկյանը զղջացել է, ասելով, որ իրեն սխալ տեղեկություն էին հաղորդել: Համենայն դեպս մինչեւ վերոհիշյալ ժամը ԿԸՀ-ում բողոքների թիվը խիստ սահմանափակ էր: Մյուս կողմից լուրեր են պտտվում, որ արդեն ծերբակալվել է մի սադրիչ, իսկ Ռ. Քոչարյանի թեկնածությունը պաշտպանող կազմակերպությունները հանդես են գալու մեկ այլ հայտարարությամբ:

Ինչ վերաբերում է ընտրությունների հավանական արդյունքներին, մինչեւ առավոտյան ժամը 4-ը, երբ թերթը տպարան էինք տանում, ԿԸՀ-ից մեզ չհաջողվեց որեւէ տեղեկություն ձեռք բերել: Փոխարենը ընտրությունների ընթացքին հետեւող մեր եւ օտարերկրյա թղթակիցները հաստատեցին, որ կլինի երկրորդ փուլ՝ Ռ. Քոչարյանի եւ Կ. Դեմիրճյանի մրցակցությամբ:

ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ

Ռոբերտ Քոչարյան. «Իմ ընտրվելու դեպքում կփոխվի Ադրբեջանի դիրքորոշումը»

ՆԱՐԻՆԵ ԴՈՒԼԲԱՐՅԱՆ

Այսպես պատասխանեց ՀՀ նախագահի թեկնածու եւ վարչապետ Ռոբերտ Քոչարյանն ընտրախցիկից անմիջապես հեռանալուց հետո՝ ի պատասխան օտարերկրյա լրագրողի փութկոտ հարցի, թե Հայաստանի դիրքորոշումն Ադրբեջանի հետ հարաբերություններում ի՞նչ փոփոխություններ կարող է կրել իր նախագահության օրոք: Կան կարծիքներ, ըստ որոնց «իմ ընտրվելը կարող է շատ վատ անդրադառնալ բանակցային գործընթացի վրա», հավելեց պրն Քոչարյանը:

Ռուսաստան-Բելառուս միությանը Հայաստանի հնարավոր անդամակցության հարցին նա պատասխանեց իրատեսորեն. «Ես երբեւէ չեմ ջատագովել նման միությունը, կարծում եմ, որ ԱՊՀ շրջանակներում համագործակցությունն արդեն ապացուցել է իր արդյունավետությունը»: Արտաքին ուղեծրից հարցերն ուղղվեցին տեղական հանգամանքներ՝ ինչպե՞ս է գնահատում Ռոբերտ Քոչարյանն իր մրցակիցների վերջին հայտարարությունները, ի մասնավորի՝ Դավիթ Շահնազարյանի եւ Կարեն Դեմիրճյանի. «Ցավոք, շատ դժվար է մարդկանց զսպել իրենց եւ վերջին պահին չշրխկացնել դուռը, մեր նախագահն արդեն նման տխուր փորձ ունի: Ցավալի է, բայց որոշ թեկնածուներ եւս իրենց մեջ բավական ուժ չեն գտնում զսպվելու, կարծում եմ՝ սա արդեն բնորոշում է անձերը, ես դուռը շրխկացնել չեմ պատրաստվում»:

Տես էջ 2

ՌԱԿ-ՀՌԱԿ պատվիրակությունը հանդիպեց Ռ. Քոչարյանի հետ

Վարչապետ Ռոբերտ Քոչարյանը մարտի 15-ին հանդիպում ունեցավ Ռամկավար ազատական կուսակցության կենտրոնական վարչության անդամներ Երվանդ Ազատյանի, Վարդան Ուզունյանի, Հարություն Մակարյանի, ՀՌԱԿ հանրապետական դիվանի անդամներ Հարություն Կարապետյանի, Գագիկ Գալստյանի, Համլետ Դալլաքյանի եւ Հակոբ Ավետիքյանի հետ:

Հանդիպման ընթացքում կարծիքներ փոխանակվեցին հանրապետության ներքաղաքական իրավիճակի, նախագահական ընտրությունների վերաբերյալ: Վարչապետը հատկապես կարեւորեց քաղաքական ուժերի հետ երկխոսությունը եւ համագործակցված աշխատանքը: Նա ասաց, որ առանց հասարակության մեջ առկա բեւեռացման հաղթահարման, առանց իշխանությունների նկատմամբ հավատի վերականգնման հնարավոր չէ լուծել պետության առջեւ ծառացած խնդիրները: Դրանք կարելի է հաղթահարել միայն ազգի ողջ ներուժի համախմբման շնորհիվ: Այդ առումով Ռոբերտ Քոչարյանը մեծ նշանակություն տվեց Հայաստան-Սփյուռք փոխհարաբերությունների ամրապնդմանը՝ ընդգծելով, որ դրանք անհրաժեշտ է կառուցել փոխըմբռնման եւ համագործակցության սկզբունքների հիման վրա: «Սփյուռքն իր ներուժով կարող է եւ պետք է կարեւոր դեր խաղա Հայաստանի քաղաքական, սոցիալ-տնտեսական եւ հոգեւոր զարգացման գործում», շեշտեց վարչապետը: Ըստ նրա, Սփյուռքը կարող է նաեւ լուրջ գործոն լինել արտաքին քաղաքականության հարցերում:

Անդրադառնալով այս հարցին, հանդիպման մասնակիցները եւս նշեցին, որ մեր ազգի հնարավորությունները շատ մեծ են եւ Սփյուռքի կառույցները ճիշտ օգտագործելու դեպքում դրանք մեծ նպաստ կբերեն Հայրենիքի վերականգնման գործին:

Զրուցակիցները մտքեր փոխանակեցին նաեւ տնտեսության մեջ օտարերկրյա ներդրումների խրախուսման եւ սփյուռքահայ գործարար շրջանակների կապիտալի ներգրավման վերաբերյալ:

ՀՀ ՎԱՐՉԱՊԵՏԻ ՄԱՄՈՒԼԻ ԳՐԱՍԵՆՅԱԿ

Արեւմտյան լրագրողները երկրորդ փուլ են կանխատեսում

ԵՐԵՎԱՆ, 16 ՄԱՐՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ըստ «Ազատություն» ռադիոկայանի, արեւմտյան գործակալությունները հայտնում են, որ Քոչարյանի հետ մրցող մյուս երկու թեկնածուները մտահոգություն են հայտնել, որ 1996 թվականը կարող է կրկնվել: Ռոյթըրը եւ Ֆրանս պրեսը վկայակոչում են Կարեն Դեմիրճյանի հեռուստաելույթը, որի ժամանակ նա մեղադրել է իշխանություններին քվեարկողներին էլեկտրաէներգիայի, նավթի անվճար կտրոններով ընտրակաշառք տալու մեջ: Ես մտավախություն ունեմ, որ 1996 թվականը կարող է կրկնվել, ասել է Վազգեն Մանուկյանը Ֆրանս պրեսի թղթակցին: Գործակալությունները վկայակոչում են նաեւ Ռոբերտ Քոչարյանին, որը հերքել է այդ մեղադրանքը:

Արեւմտյան լրագրողները հաղորդում են, որ միջազգային դիտորդներն առայժմ որեւէ լուրջ խախտում չեն արձանագրել: Արեւմտյան բոլոր գործակալությունները եւ թերթերը կանխատեսում են, որ Հայաստանի նախագահը կընտրվի երկրորդ փուլում:

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

ԱՄՆ դիրքորոշումը ղարաբաղյան հակամարտության առնչությամբ

ԲԱՔՈՒ, 16 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ, ANS-PRESS: ANS-press գործակալությունը, վկայակոչելով հավաստի աղբյուրներ, հաղորդում է, որ ազգային անվտանգության հարցերում ԱՄՆ նախագահի օգնական Ս. Բերգերը ի պատասխան կոնգրեսական Ֆ. Փալոնի հարցման, որ վերջերս է ուղեւորություն կատարել Անդրկովկաս, հայտարարել է.

«Ոչ ԱՄՆ-ը, ոչ Մինսկի խումբը, ուր ԱՄՆ-ը համանախագահում է, չեն ցանկանում իրենց որոշումները պարտադրել հակամարտության կողմերից որեւէ մեկին՝ Հայաստանին, Լեռնային Ղարաբաղին կամ Ադրբեջանին: ԱՄՆ-ը Ռուսաստանի եւ Ֆրանսիայի հետ փորձում է ակտիվորեն նպաստել բանակցություններին, որոնց ընթացքում կողմերը պետք է ազատորեն պաշտպանեն իրենց շահերը եւ հասնեն կարգավորման: Մեր ջանքերը նպատակամղված են նրան, որպեսզի կայանան ուղղակի բանակցություններ զորքերի տարանջատման եւ հետքաշման մասին (ինչը թույլ կտար փախստականներին վերադառնալ իրենց օջախները), սահմանները բացելու եւ կապի գծերի հաստատման մասին, ինչպես նաեւ հուսալի երաշխիքների տրամադրման մասին՝ Լեռնային Ղարաբաղի անվտանգության հարցում դեպի Հայաստան վերգետնյա ուղղակի միջանցքով: Այս քայլերը կարող էին վերացնել ռազմական, քաղաքական եւ տնտեսական այն ճնշումը, որ զգում են բոլոր կողմերը, հատկապես Լեռնային Ղարաբաղը, եւ այդպիսով, կստեղծվեին պայմաններ փոխընդունելի կարգավիճակի մասին գործուն բանակցությունների համար: Մենք Լեռնային Ղարաբաղի իշխանություններին մատնանշել ենք, որ տարածքների շարունակվող բռնազավթումը, որոնք նրանք իրենք են ճանաչում ադրբեջանական, չնայած Անվտանգության խորհրդի չորս բանաձեւերի պահանջներին, ոչ առավելություն են բանակցություններում, ոչ էլ այն դիրքորոշումն է, որ մենք կկարողանայինք պաշտպանել: Գործնականում դա արդարացիության եւ անկողմնակալության սկզբունքների խզում է, որոնք, ինչպես պնդում է Լեռնային Ղարաբաղը, պետք է պահպանվեն»:

digitised by A.R.A.R.@

Ընտրություններ

ԹԵԿՆԱԾՈՒՆԵՐ

Կ. Դեմիրճյանը լիովին կողմ է գործակցությանը՝ որպես նախագահ

ԵՐԵՎԱՆ, 16 ՄԱՐՏ. ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Մարտի 16-ին, քվեարկությունից հետո, ՀՀ նախագահի թեկնածու Կարեն Դեմիրճյանը, պատասխանելով լրագրողների հարցերին, ասաց, որ իրեն ընտրվելու դեպքում ոչ միայն համաձայն է մնացած թեկնածուների հետ համագործակցությանը, այլեւ դա անհրաժեշտ է համարում, գտնելով, որ բոլորի ուժերը եւ կարողությունները պետք է օգտագործվեն։ «Անհրաժեշտ է համախմբել հասարակությունը, որովհետեւ մեր երկրի առջեւ շատ բարդ պրոբլեմներ են կանգնած։

Անկախ կուսակցական պատկանելությունից, յուրաքանչյուրը պետք է վերանայի հայրենիքի նկատմամբ իր պարտականությունները»։

Պարոն Դեմիրճյանը նշեց, որ ինքը լիովին կողմ է Դեմիրճյան-Քոչարյան համագործակցությանը, հարմար գտնելով առաջին դեմքում տեսնել իրեն։ Բայց, «քանի որ ծառայելու եմ ժողովրդին, ապա կարեւոր չէ կընտրվեմ, թե ոչ, միեւնույն է, ծառայելու եմ։ Իսկ թե ինչպես եւ որտեղ, ինքս կվճռեմ»։

Շահնազարյանը ահաբեկում էր

Մարտի 15-ին, գիշերվա ժամը 0։0-ի մոտ, նախընտրական քարոզարշավի վերջին ակորդը հնչեցրեց Դավիթ Շահնազարյանը։ Մեղմ է ասել՝ հնչեցրեց, սխալ է ասել՝ ակորդ։ Նա բառացիորեն փորձեց ահաբեկել թե՛ ընտրողներին, թե՛ ընտրվողներին եւ թե՛ ընտրությունները կազմակերպողներին։ Սարսափի ֆիլմերի դերասաններից վերցված ձայնով, նրանց հատուկ քամահրական ժպիտը դեմքին, ռոբոտային արտասանությամբ հատ-հատ արտաբերված բառերով նա կրկնեց ու կրկնեց իր սպառնալիքը՝ կպատժվեն, շա՜տ խիստ կպատժվեն բոլոր նրանք, ովքեր ընտրություններում կփորձեն կեղծիք թույլ տալ, թեկուզ մեկ ձայն կեղծել։ Լավ, բոլորս էլ դեմ ենք կեղծիքներին, բոլորս էլ գիտակցում ենք, որ գլխավորն ընտրությունների ազատ եւ արդար կայացումն է։ Ի՞նչ է, Դ. Շահնազարյանն իրավունք չունի՞ մի վերջին անգամ նախազգուշացնելու։ Ունի, անկասկած։ Սակայն այն մարդը, որ հայտարարել է, թե նախագահ ընտրվելու համար է իր թեկնածությունը դրել, 15 րոպե սպառնում է միայն եւ սարսափեցնում, երեւի հիշելով կամ հիշեցնելով իր նախապես զբաղեցրած պաշտոնի էությունը։

Լավ, կարելի է դարձյալ առարկել՝ մարդն իր վրա է վերցրել մի առաքելություն՝ հսկիչի առաքելությունը, թող կատարի, էլի՛...

Բայց Դ. Շահնազարյանը նույն հաղորդման ժամանակ իր վրա էր վերցրել եւս մի առաքելություն։ Նա մի քանի անգամ զգուշացրեց ընտրողներին, որ թեկնածուների թիվն ընդամենը 11-ն է, թե զանգ պետք է անել 12-րդին՝ Ռոբերտ Քոչարյանին, քանի որ այդ թիվը չկա, չի՛ կարող լինել։ Եվ սա ասվեց այնպիսի համոզումով, որ հաստատ թյուրիմացության մեջ դրած լինի ոչ քիչ ընտրողների։ Նա փաստորեն փորձ արեց միջամտել քվեաթերթիկի բովանդակությանը, ապակողմնորոշել ընտրողին քվեարկելիս, ինչն անթույլատրելի է։

Ամբողջ ընտրարշավը ժխտողական ոգով ու բովանդակությամբ անցկացրած թեկնածուն իր նախընտրական վերջին ելույթով կասկածի տակ դրեց ընտրություններին մասնակցելու իր նպատակները։

ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆ

Քվեարկողների մեծ թիվը մարտի 16-ի վկայականն է

Տնտեսական եւ սոցիալական ծայրահեղ պայմաններում, բնակչության բարոյահոգեբանական ճգնաժամի բեռի ներքո, երեկ՝ մարտի 16-ին, մեր հանրապետությունում այնուամենայնիվ կայացան նախագահական ընտրություններ։ Սա իբրեւ նոր քաղաքական մեկնակետ չի սահմանափակվում սոսկ նոր քաղաքականությամբ. նրանով է կանխորոշվելու մեր երկրի ապագան եւ նախանշվելու ազգի գոյության հեռանկարները։

Մեկ տարվա ընթացքում մեր ընտրողը չի սերնդափոխվել։ Նրա հոգում եւ ուղեղում, նրա գործելակերպի մեջ սկզբունքային առումով ոչինչ չի փոխվել։ Կատարածները նույնն են, ազնիվներն ու անազնիվները՝ նույնպես։ Ուստի եւ անկարելի էր չարձանագրել խախտումներ՝ շրջանցել բիրտ ուժի եւ թուլության հանգամանքը։ Այնուամենայնիվ, առկա է մի նոր որակ. բնակչությունը աշխույժ էր եւ ինքնավստահ։ Նրան վերադարձվել է ընտրության եւ ձայնի իրավունքը, եւ նա վերստին օգտվում է այդ հնարավորությունից։ Քվեարկողների մեծ թիվը անկասկած մարտի 16-ի վկայականն է։

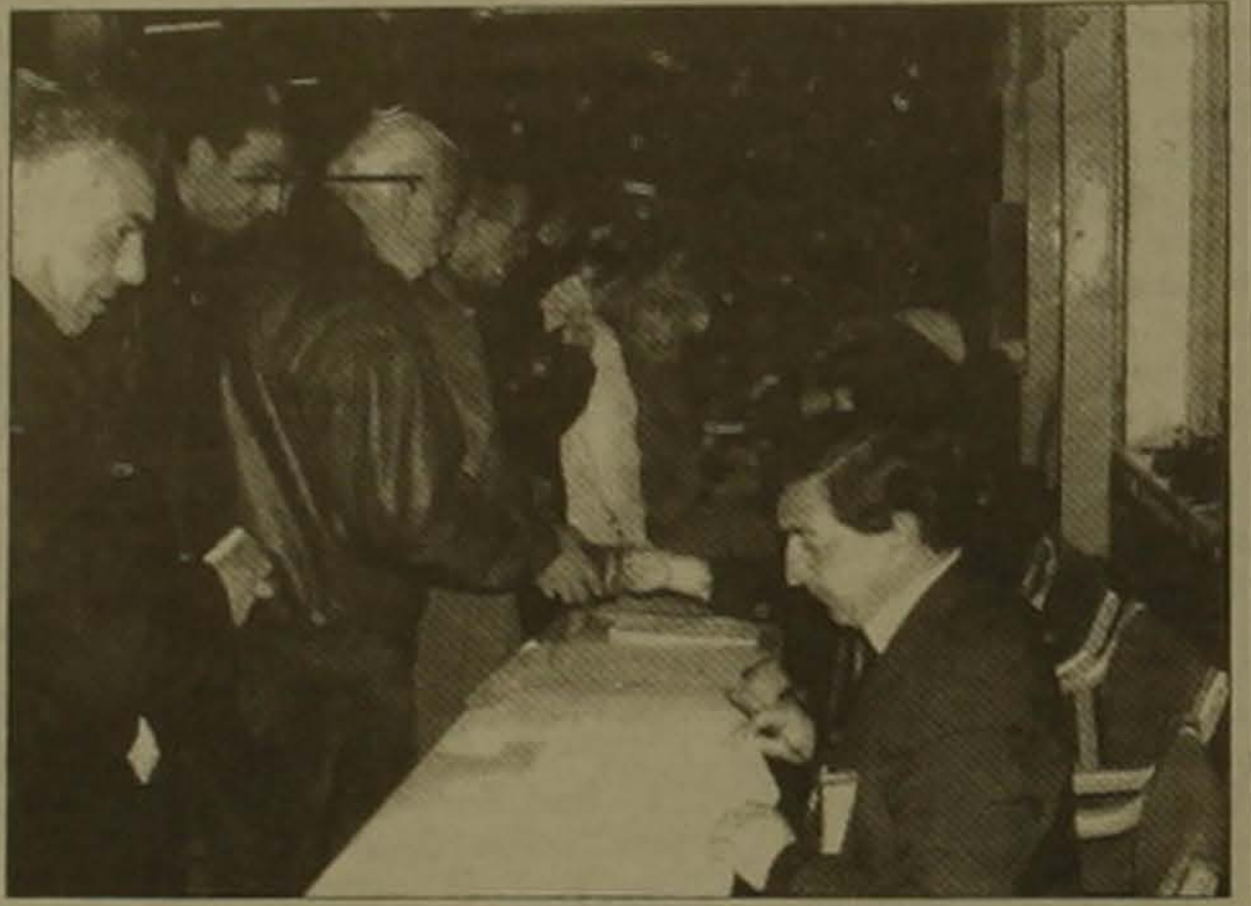

Աշխուժության հիմքում սոցիալ-տնտեսական գործոնն է։ Ղարաբաղի հարցը տվյալ պարագայում քվեարկողը չէ։ Հենց սրանով է բացատրվում Կարեն Դեմիրճյանի ընտրազանգվածի այդչափ մեծաքանակությունը։ Երեկ նա խոստովանեց, որ կարոտել է նախկին Երեւանը եւ ցանկանում է մայրաքաղաքի փողոցներում տեսնել իսկական երեւանցիներին։ «Իսկական» երեւանցիներից մեկը նրան թագադրեց իր հավասարիմ խոսքով («Կարեն Սերոբիչ՝ դուք եք ազգի թագավորը»), ինչը արձագանքվեց զսպված ոգեւորությամբ. «Դե որ այդպես է, կաշխատենք»։

Վազգեն Մանուկյանը երեկ առավոտյան՝ իր քվեարկման պահին լավատես էր. կարեւորը նոր նախագահը լինի ընտրված, թե ով կլինի, սա երկրորդական է։

Օրվա ընթացքում, ինչպես սպասվում էր, ահազանգեր ստացվեցին տարբեր օրինախախտումների մասին։ Օրինախախտումների գերակշիռ տոկոսը, հետեւանք էր տգետ կատարածների գործելակերպի եւ չեմ կարծում, որ ծրագրված բնույթի էր։ Դրանք ծագում էին հանկարծակի՝ այս կամ այն առիթով։ Սա մենք ենք։

Ի դեպ, Ռոբերտ Քոչարյանը, իր հերթին երեկ նույնպես չբացառեց նման դեպքերի հնարավորությունը։ Սա նա բացատրեց մեր երկրում ընտրական ավանդույթների բացակայությամբ։ Այսօր կարող է հիմք դրվել այդպիսի ավանդույթների համար։ Ի՞նչ կլինի՝ դժվար է ասել...

Մարտի 30-ին հավանաբար նորից կլինի ընտրություն։ Ոմանց կարծիքով, երեկվա քվեարկությունը քաղաքական ցատկահարթակ է դեպի երկրորդ փուլ։ Երկշաբաթյա «ընդմիջումը» խոստանում է լինել առավել նյարդային։ Կատարվելու է ուժերի նոր տեղաբաշխում։ Բացի այդ, նոր թափով հնչելու են փոխադարձ մեղադրականներ փոխադարձ կեղծիքների եւ անօրինականությունների մասին։ Քաղաքական գործիչները նորից բաժանվելու են հերոսների եւ դավաճանների։ Սա իրական հեռանկար է։

Կարելի՞ է խուսափել նման գալիքից... Կա լոկ մեկ հնարավորություն՝ չխաբել բնակչությանը, ժողովրդին չդարձնել միջոց։ Իշխանության ձգտումը, որը շատ բնական երեւույթ է, չպետք է դառնա ինքնանպատակ։ Եթե քաղաքական այրերը կրկին բաժանվեն «բողոքականների» եւ «կաթոլիկների», ապա բնակչությունը կդառնա աղանդավոր։ Ամեն մի խումբ կընտրի մի խաչ, բայց չի գնա Գողգոթա։ Ցավոք սրտի, ներկայումս նվազագույնի է հասցված թեկնածուների պարկեշտության գործակիցը։ Մարտի 15-ին հեռուստաեթերը սարսափեցնող էր։ Դավիթ Շահնազարյանի խոսքը ահազանգ էր։ Այն վաղը կարող է դառնալ գործոն։ Խոսողներն արտահայտվում էին ոչ այնքան հայերեն, որքան ծայրահեղ ամբիցիոզ։

Այնուամենայնիվ, երեկ քվեարկողները հերթ էին պահում։ Սա չտեսնված երեւույթ է մեր իրականության համար։ Հերթի էին նաեւ ազգի անցյալն ու ապագան։ Ներկան ընտրություն էր կատարում երեկվա եւ վաղվա միջեւ։

Ա. Դ.

Ռոբերտ Քոչարյան. «Իմ ընտրվելու դեպքում կփոխվի Ադրբեջանի դիրքորոշումը»

Սկիզբը էջ 1

Իր քարոզարշավը Ռոբերտ Քոչարյանը համարեց սպասվածից ավելի ակտիվ, որի ընթացքում ընտրողներին պարզ դարձավ իր ծրագիրը, նպատակներն ու ամենակարեւորը՝ դրանց տարբերությունը մնացյալ հավակնորդների ծրագրերից։ Հայաստանը չունի ընտրությունների կազմակերպման եւ անցկացման տասնամյակների ավանդույթ, ուստի անխուսափելի ծագում է հնարավոր խախտումների հարցը. «Ես չեմ իդեալականացնում իրավիճակը, բայց, համենայն դեպս, կփորձենք այնպես անել, որ խախտումներ չլինեն կամ հնարավորագույնս քիչ լինեն։ Չեմ կարծում, որ կեղծումներով հնարավոր լինի այս ընտրություններում հաղթել կամ չհաղթել, կողմ եւ դեմ ձայների տոկոսները, որ կունենանք, իրենք կխոսեն իրենց մասին։ Անհեթեթ են այն խոսակցությունները, թե ինչ-որ մեկը գնել է ինչ-ինչ մարդկանց։ Պետք է ամբողջ ժողովրդին «գնել» լավ բյուջեով, բարձր աշխատավարձով, նոր աշխատատեղերով, սոցիալական խնդիրների լուծմամբ»։

Երկրորդ փուլի մասին պրն Քոչարյանը կանխատեսումներ անել չցանկացավ, բացվող օրն ամեն ինչ պարզ կդարձնի։ Կեսկատակ այն հարցին, թե ո՞ւմ եք տվել ձեր ձայնը, հետեւեց կեսկատակ-կեսլուրջ արձագանք. «Իսկ դուք համոզվա՞ծ եք, որ ես ինձ եմ ընտրել... Ես միշտ կարողանում եմ հաշվարկել իմ հնարավորությունները, եւ ամենից կարեւորն առաջին հերթին իմ այն համոզմունքն է, որ ես ի վիճակի եմ այս գործը կատարել»։ Համագործակցությունն իր որոշ մրցակիցների հետ Ռոբերտ Քոչարյանը չբացառեց։ Դրսում փոփոխական եղանակ էր՝ Քոչարյանների ընտանիքի քվեարկության ժամանակ բավական անձրեւ մաղեց, ճեպազրույցի պահին անձրեւը դադարեց, քամին երկինքը պարզեց։ Տիկին Բելլա Քոչարյանն անմիջական էր. «Ես շատ հանգիստ եմ, որովհետեւ քաղաքացի՝ քվեարկել եմ իր օգտին»։

«Կայմ»-ը դատի է տալիս ՕՐՏ-ին

ԵՐԵՎԱՆ, 16 ՄԱՐՏ. ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Երեկ «Կայմ» հեռուստաընկերությունը հանդես է եկել հայտարարությամբ, որում ասված է. «Մարտի 15-ին Ռուսաստանի հասարակական հեռուստատեսության լրատվական ծրագրում իբրեւ Հայաստանում նախագահական ընտրարշավի լարվածության օրինակ է բերվել Ազգային հեռուստատեսության եթերում ՀՀ նախագահի թեկնածու Արտաշես Գեղամյանի հայտարարության անակնկալ ընդհատումը։

Տեղեկությունը, սակայն, ուղեկցվել է «Կայմ» հեռուստաընկերության «Դեմքեր» ծրագրից վերցված եւ արհեստականորեն ընդհատված տեսանյութով՝ թյուր պատկերացում ստեղծելով, թե այս աննախադեպ տեխնիկական խոտանը տեղ է գտել «Դեմքեր» ծրագրում։

«Կայմ» հեռուստաընկերությունը նման «հնարքն» անթույլատրելի է համարում, գնահատում այն որպես լրագրական էթիկայի կոպիտ խախտում եւ պատրաստվում է դատական կարգով փոխհատուցում պահանջել Ռուսաստանի հասարակական հեռուստատեսությունից «Կայմ» հեռուստատեսության պատճառած բարոյական վնասի համար»։

ԹԵԿՆԱԾՈՒՆԵՐ

Վ. Մանուկյան. Միավորման գաղափարը երբեք չենք ժխտել

ԵՐԵՎԱՆ, 16 ՄԱՐՏ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ։ Մարտի 16-ին, առավոտյան ժամը 11-ին Գրողների միության տանը տեղակայված ընտրական տեղամասում քվեարկելու էր եկել ՀՀ նախագահի թեկնածու Վազգեն Մանուկյանը տիկնոջ՝ Վարդուհի Իշխանյանի հետ։

Քվեարկությունից հետո բազմաթիվ լրագրողներ հարցեր ուղղեցին նախագահի թեկնածուին։ Վ. Մանուկյանը նշեց, որ «եթե տեղի ունենան կեղծիքներ, ապա այս օրը աղետաբեր կլինի մեր ժողովրդի համար։ Մնացած բոլոր դեպքերում այս օրը մի նոր էջ կբացի Հայաստանի ապագայի համար»։

– Պարոն Մանուկյան, ինչպիսի՞ գաղափարախոսությունը կարող է հայ ժողովրդին դուրս հանել ներկա հոռետեսությունից։

– Հայ ժողովուրդն արդեն իսկ միավորված է՝ ազատ հասարակություն ստեղծելու գաղափարների շուրջ, ուր օրենքները միատեսակ հավասար են բոլորի համար, եւ մարդկանց աշխատելու հնարավորություն է տրվում։

– Ի՞նչ պետք է անել հաղթելուց հետո։

– Այս ընտրությունից հետո պետք է գնամ մեր կուսակցության գրասենյակ, հետեւենք, թե ինչ է տեղի ունենում Հայաստանում, տարբեր վայրերից ինչ լուրեր են գալիս։ Արդեն պղտոր ջրեր կան, բայց դրանից հետո գոնե ամեն ինչ մաքուր եւ անկեղծ լինի։

– Որքանո՞վ հավանական եք համարում երկրորդ փուլում մի թեկնածուի շուրջ մյուս թեկնածուների համախմբումը։

– Այժմ խոսել երկրորդ կամ երրորդ փուլի մասին ավելորդ է։ Նախ տեսնենք ինչ է լինելու, երկրորդ փուլ լինի՝ կխոսենք երկրորդ փուլի մասին։

Նախընտրական փուլում աշխատանքներն ավելի լավ կազմակերպելու մասին հարցին պրն Մանուկյանը պատասխանեց, որ իրենց գործունեությունը վերջին 10 տարում բաց է եղել, հասարակությունը լավ ճանաչում է իրենց, եւ մի քանի քայլերը դժվար թե էական դեր խաղային ընտրությունների արդյունքի վրա։ Իսկ այլ կուսակցությունների հետ միավորման քայլերի մասին Վազգեն Մանուկյանը պատասխանեց. «Երբեք չի եղել, որ միավորման գաղափարը ժխտվի մեր կողմից»։

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակվում է տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէնութիւն / հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայութիւն / 581841
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածքը
«Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ընտրական

ԸՆՏՐՈՂՆԵՐ

Կամ բազմաց` կամ Աստծո

Երեկ մենք շրջեցինք Երեւանի Մաշտոցի շրջանում տեղակայված ընտրական տեղամասերում, կամենալով տեղեկանալ, թե ինչպիսի Հայաստանի համար են այսօր քվեարկում մեր ազգակիցները: Շատերը, չպատկերացնելով ինչի մասին է խոսքը, անմիջապես պատասխանում էին` ազատ, անկախ Հայաստանի: Ընդ որում, պարզամտորեն «բացահայտվելով», այդ գաղափարն իրականացնողների շարքում տալիս էին այնպիսի անուններ, որոնք պարզապես այլ բեւեռում են գտնվում: Ընտրողների մեծամասնությունն առաջին հերթին խոսում էր տնտեսապես եւ սոցիալապես ապահով Հայաստանի, յուրաքանչյուրի աշխատանք ունենալու մասին: Հիշեցումը մեր վերջին տասը տարիների պայքարի փուլի մասին շատերին սթափեցնում էր, եւ նրանք արագորեն շեշտում էին իրենց ընտրական կամքի մեջ նաեւ այդ գործոնի կարեւորությունը: Ոմանք հաստատուն, ոմանք կրավորական կերպով: Մեր հարցման արդյունքները համենայն դեպս կարելի է մխիթարական համարել, որովհետեւ մարդկանց մեծամասնությունն իրեն անմասն չէր համարում իր հայրենիքի, հողի խնդիրների լուծմանը: Սակայն միայն ընտրությունների արդյունքների վերջնական ամփոփումը ցույց կտա, թե ինչ է ուզում մեծամասնությունը: Մինչ այդ ներկայացնում ենք մեր երկխոսությունները:

— Ես քվեարկում եմ ազատ, արդար, գեղեցիկ Հայաստանի համար, նոր երիտասարդ սերնդի համար եւ գերապատվությունը տալիս այն թեկնածուին, որ կոռուպցիայից ձերբազատեց այս երկիրը:

— Ի՞նչ եք մտածում վերջին ժամանակներում մեր պայքարի գաղափարի այլասերության մասին:

— Առաջին հերթին պետք է մտածել դրա դեմ պայքարելու մասին, հետո` թե ինչպես պետք է ապրի ժողովուրդը:

— Այս բոլորի մեջ մտածելակերպով ամենաժողովրդականը Հայրիկյանն է: Իմ հոգուն էլ դուր է գալիս:

— Քվեարկում եմ, որ բարելավվի բանվոր դասակարգի, մտավորականների կյանքը: Վերադառնա մեր նախկին կյանքի ապահովության գոնե 20 տոկոսը:

— Կարծո՞ւմ եք, որ նախկին հասարակությունից եկող թեկնածուները ի վիճակի են այդ անել:

— Ոչ: Նոր թեկնածուներն առավել լավ կկատարեն գործը:

— Կարեւոր համարո՞ւմ եք մեր պայքարին տեր կանգնելը:

— Իհարկե: Ամեն ինչ պետք է անենք, որ արդյունքի հասնենք: Իմ որդին ծառայել է Հորադիզում եւ նրա քրտինքն անտեղի չպետք է կորչի: Մի կողմից ես տառապել եմ, բայց մյուս կողմից հպարտ եմ, որ իմ ընտանիքն իր լուման է տվել հայրենիքին:

— Քվեարկում եմ ազատ, անկախ, ապահով Հայաստանի համար: Տնտեսությունը պիտի զարգանա: Շատ կարեւոր է, որ Հայաստանն ու Ղարաբաղը միասին զարգանան: Մեր այդքան զոհերն ու սպասումները չպիտի անտեղի լինեն:

— Առաջին հերթին ապահովություն եմ ուզում: Դրա հետ մեկտեղ պետք է ամրապնդել դիրքերը, լուծել Ղարաբաղի հարցը: Պետք է այնպես անել, որ ոչ մի մոր աչքերից էլ արցունք չգա:

— Բազմազավակ մայր եմ: Սրտանց ընտրում եմ Ռոբերտ Քոչարյանին, որովհետեւ նա տեսել է արյունը, մայրերի ողբը, կռիվ է տվել: Իրոք մեր ազգի, հաջորդող սերունդների համար նա կպահպանի այս երկիրը: Մարդիկ կան, որ թշնամաբար են վերաբերվում նրա Հայաստանում բնակված չլինելու հանգամանքին: Այնինչ դա մեր հողն է: Կարսն էլ այդպես հանձնեցին: Միայն Երեւանի մասի՞ն պիտի մտածենք: Բոլոր մայրերը պիտի մտածեն այս մասին: Եթե հողը տվեցինք, թուրքը կողծի այդ անկյունները: Ես ուզում եմ, որ մարդիկ տարբերակեն եւ մեր ազգի համար ազնիվ ընտրություն կատարեն:

— Ես ծնունդով ղարաբաղցի տղա եմ: Ապրել եմ Մոսկվայում, Բաքվում: Կարեն Դեմիրճյանից բացի ոչ ոքի չեմ ուզում:

— Իսկ որ նա իշխանությունից հեռանալուց առաջ եւ այս տասը տարիների ընթացքում երբեւէ չի մտածել Ղարաբաղի մասին, դա ձեզ չի հուզո՞ւմ:

— Իսկ ո՞վ է մտածել, Ռոբերտ Քոչարյա՞նը: Ոչ ոք Ղարաբաղի մասին չի մտածել,— եզրափակեց օսլայած կոստյումով,— երբեւէ մատը մատին չխփած երիտասարդը, որը սպառնաց հակառակ դեպքում կրկին հեռանալ մեր հողից:

— Միասնական, մի բռունցք եղած Հայաստան եմ պատկերացնում, որ եթե թշնամիներ կան` հաղթենք, եթե չկան` աշխարհում առաջնային դիրքեր ունենանք:

— Ձայնս տալիս եմ ազատ Հայաստանին: Մեր երկիրը պահպանելու համար զինվորական ուժ է պետք, ժողովրդին լավ ապրել է պետք, որ մոռանան հոգսերը եւ մտածեն անկախության մասին: Եվ ընտրելու եմ Կարեն Դեմիրճյանին:

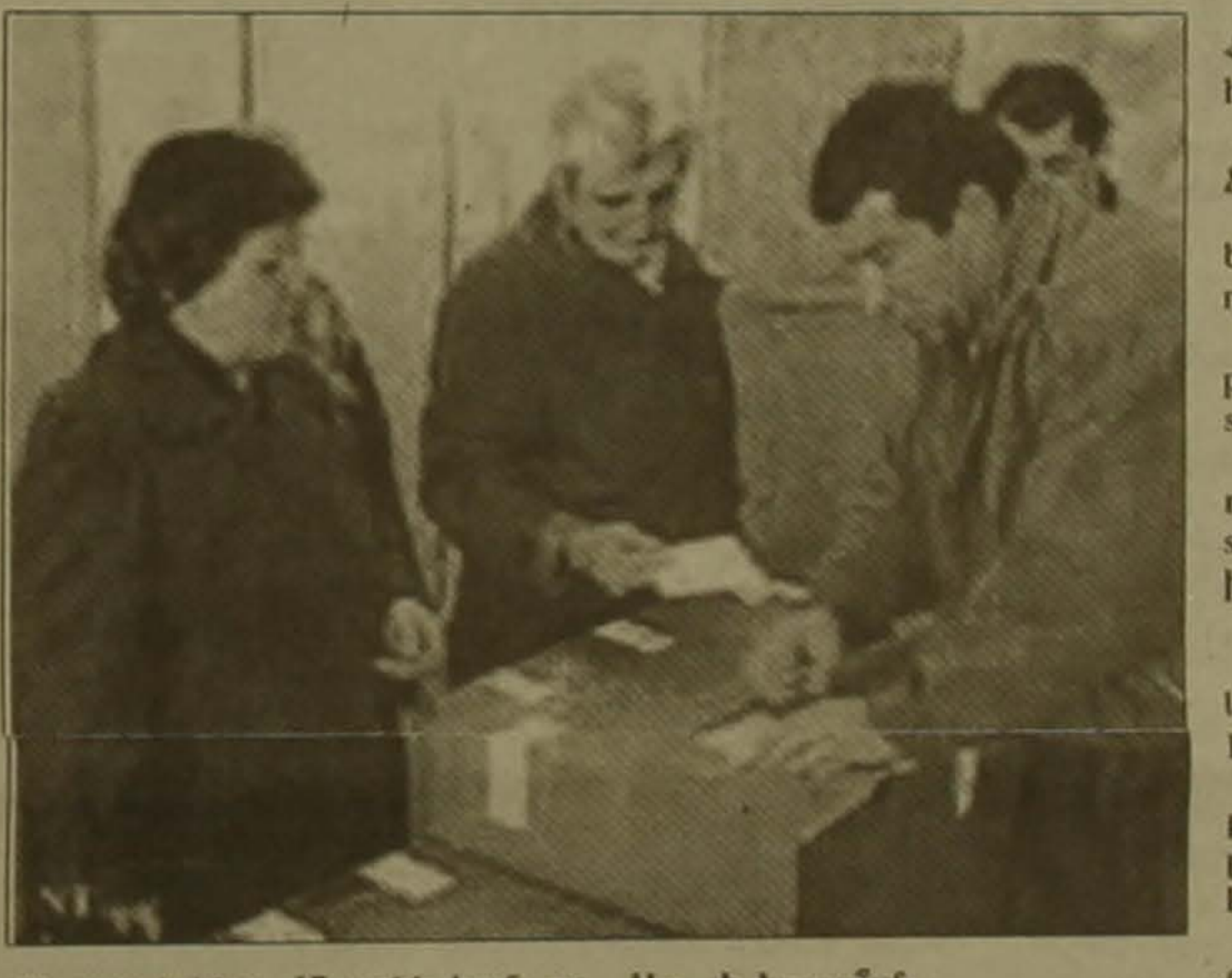

— Քվեարկում եմ ազատ, անկախ Հայաստանի օգտին, ինչպիսին որ հիմա ունենք:

— Այսինքն անցյալի կարոտախտ չունեք:

— Իհարկե, լավ կյանքի կարոտ ենք, բայց հասկանալով մի քիչ էլ պիտի դիմանանք:

— Ես չեմ կարող մասնակցել, բայց չեմ էլ ուզում, որովհետեւ վստահ չեմ, թե ընտրությունը կեղծ չէ:

— Իսկ տասներկու թեկնածուներից ո՞ր մեկն է ի զորու հաստատելու ժողովրդավարության մեխանիզմները:

— Ոչ մեկը:

— Ուզում եմ տեսնել միասնական Հայաստան. Սփյուռք-Ղարաբաղ-Հայաստան:

— Ռ. Քոչարյանը, համարվելով բյուրոկրատիայի ներկայացուցիչ, ընդունա՞կ է իշխանության գալուց հետո մաքրել այդ բնագավառը:

— Դա անհրաժեշտ է, եւ նա կանի: Դա առաջին խնդիրն է:

— Ժողովուրդը պետք է ապրի անհոգ եւ հպարտանա հայրենիքով:

— Կարծո՞ւմ եք, որ անհրաժեշտ է ունենա ամուր, սեփական խոսքի տեր Հայաստան:

— Իհարկե:

ԱՆՈՒՇ ԳԱԼՍՏՅԱՆ

ՄԱՐԶԵՐ

Գյումրի. Առաջին տպավորությունը դրական էր

Ըստ նախնական ցուցակային տվյալների, Գյումրիի ընտրողների թիվը քիչ ավելի է 111.000 մարդուց, որոնք քվեարկելու էին 57 ընտրական տեղամասերում: Ավելի քան 1 տասնյակ տեղամասերում քվեարկության ընթացքին ծանոթանալուց, հանձնաժողովների անդամների վստահված անձանց, առանձին ընտրողների հետ ունեցած զրույցներից հետո կարելի է ասել, որ այդ տեղամասերում ընտրություններն ընթանում են բնականոն, առանց ընտրական օրենքի էական խախտումների, ընտրողների միջին ակտիվության պայմաններում: Սակայն կային տեխնիկական բնույթի թերություններ` կապված ընտրողների ցուցակների հետ, որոնցում մի շարք դեպքերում կամ ընդգրկված չէին տվյալ տարածքում բնակվող եւ հաշվառված քաղաքացիներ, կամ կային կրկնվող, անգամ մահացածների անուններ: Այս հարցերը ընթացքում ճշտվում էին: Այնուհանդերձ տպավորությունն այնպիսին էր, որ շատ դեպքերում հիմնականում կրկնվել էին նախորդ ընտրությունների ցուցակները, ինչը մարդկանց համար խնդիրներ էր ստեղծել: Թույլատրվածից զգալիորեն շատ` 4302 ընտրողի անուն էր ընդգրկված տնակային դպրոցում գտնվող 57-րդ ընտրական տեղամասում:

Տեղամասային եւ համայնքային ընտրական հանձնաժողովներում ասացին, որ դա արվել է բացառության կարգով, այդ տարածքի տնակային 2 ավանների բնակիչներին հեռավոր տեղամասեր չուղարկելու համար: Համայնքային հանձնաժողովներում ժամը 18-ին տեղեկացրին, որ մինչեւ այդ պահը ընտրությունների ընթացքի վերաբերյալ լուրջ բողոքներ չեն ստացվել: Նույն պահին այստեղ միայն 45 տեղամասերից էին ստացվել տվյալներ, ըստ որոնց դրանցում քվեարկությանը մասնակցողների թիվը հասել էր 26.750 մարդու:

ԳԵՂԱՄ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

Լոռի. ժամը 17-ի դրությամբ լուրջ խախտումներ չէին գրանցվել

Երեկ Լոռու մարզային ընտրական հանձնաժողովի նախագահ Տիգրան Քոչարյանից տեղեկացանք, որ ժամը 17-ի դրությամբ տեղամասերում որեւէ լուրջ խախտում տեղի չի ունեցել:

«Օրենքի սահմաններում ամեն ինչ արվել է, որ բոլորն օգտվեն ընտրելու իրավունքից,— ասաց Տ. Քոչարյանը: Այլ բնակավայրերում գրանցված մեր մարզում ապրող շուրջ 100 քաղաքացու թույլատրվել է քվեարկել վաղորոք նրանց գրանցման վայրում տեղյակ պահելով` այնտեղ ցուցակներից հանելու համար: Պրոբլեմ է ծագել Ստեփանավանի գոտու Պուշկինո գյուղում կապված սահմանապահ զորքերի մի խումբ սպաների կանանց քվեարկելու թույլտվություն տալու հետ: Նրանք ընդգրկվել են համայնքային տեղամասի ցուցակներում: Բողոք է ստացվել Գուգարքի տեղամասից, թե դրսում Ռ. Քոչարյանի համար քարոզչություն է արվում: Այն պահին, երբ Լոռու մարզային ընտրական հանձնաժողովի անդամները եղան տեղում, այդպիսի փաստի ականատես չեղան»: Մենք նույնպես եղանք տեղամասերում: Տարոն-2 թաղամասում գտնվող թիվ 1/44 տեղամասում հերթ էր գոյացել, որն անսովոր էր շուրջ 50 տոկոսով բնակեցված թաղամասի համար: Ընտրությունների ընթացքից գոհ էին բոլոր թեկնածուների վստահված անձինք: Ըստ տեղամասային հանձնաժողովի նախագահ Սարգիս Սարգսյանի, այդ տեմպերով շարունակվելու դեպքում ընտրողների շուրջ 60-65 տոկոսը կմասնակցեն ընտրություններին: Ոչ պակաս ակտիվություն էր նաեւ Վանաձորի առողջարանային թաղամասի թիվ 1/6 տեղամասում, ուր 2249 ընտրողից 145-ը զինվորականներ են:

Երեկ, ժամը 16-ի տվյալներով, Լոռու մարզի 221 հազար ընտրողներից քվեարկությանը մասնակցել էին 94255-ը, որը կազմում է 42,7 տոկոս:

ՄԱՆՎԵԼ ՄԻԿՈՅԱՆ

Խախտումներ եւ լարվածություն որոշ տեղամասերում

Երեկ նախագահական ընտրությունները Երեւանի տարբեր ընտրական տեղամասերում, կարելի է ընդհանուր առմամբ որակել նորմալ: Այնուամենայնիվ, որոշ տեղամասերում մթնոլորտը լարված եւ նյարդային էր:

Մասնավորապես Էրեբունի համայնքի թիվ 12 ընտրական տեղամասում, որը տեղակայված էր թիվ 120 հանրակրթական դպրոցում, կարելի է ասել` լրագրողներին այնքան էլ սիրալիր չընդունեցին, քանի որ օպերատորին հաջողվել էր բռնել այն պահը, երբ ամուսինները միասին էին մտել քվեախցիկ: Հանձնաժողովի նախագահի տեղակալը նկարահանումից զայրացած, կանչում էր ոստիկանության աշխատակիցներին` լրագրողներին դուրս հրավիրելու համար: Հետո պարզաբանեց, որ «ամուսինն ու կինը միասին են ուզում քվեարկել, մենք ի՞նչ բարոյական իրավունք ունենք նրանց բաժանելու»: Իսկ լրագրողներին անվանեց անշնորհք, քանի որ «միանգամից» սկսել են նկարահանել: Այնուհետեւ նույն տեղամասի` Կարեն Դեմիրճյանի վստահված անձ Կարինե Բագլաջյանը տեղեկացրեց, որ 17:40 րոպեին ֆիքսվել է արտասովոր դեպք, որը մոտ 3 ժամ քաշքշուկի տեղիք է տվել: Ոմն Ավագյան Արմանի 585 տարածքից հանձնաժողովի անդամ Գրիգորյան Էլզայի կողմից տրվել է 18 քվեաթերթիկ` բոլորն էլ Ռոբերտ Քոչարյանի օգտին քվեարկված: Արման Ավագյանը փորձել է գցել քվեատուփը, սակայն լիազոր ներկայացուցիչների կողմից փաստը հայտնաբերվել է: Նշվեց, որ գործի անճշտությամբ կազմված է արձանագրություն:

Էրեբունու տարածքի թիվ 5 ընտրատարածքի համար 19 տեղամասում, որտեղ ընտրում էին զինվորական հոսպիտալի հիվանդները, բողոքեցին, որ Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովը հստակ կարգ պետք է որոշեր հոսպիտալում գտնվողների համար: Նշվեց, որ այս տեղամասերում քվեարկությունները անօրինական են ընթանում, իսկ համապատասխան միջոցներ հնարավոր չէ ձեռք առնել: Զինվորական հոսպիտալի վիրաբուժական բաժանմունքի պետ Հարությունյանը նշեց, որ ցուցակներով ընտրողների քվորումը 30 է, սակայն անհասկանալի էր, որ նշված թիվը տարբեր անձանց մոտ տարբեր էր, մասնավորապես հանձնաժողովի անդամներից մեկի թիվը հասնում էր 170-ի, մեկ ուրիշի կողմից` 70-ի: Այդ տեղամասում գտնվող վստահված անձի, ԱԺՄ-ի ներկայացուցիչ Լուսինեն տեղեկացրեց, որ քվեաթերթիկները հարյուրական դասավորվածությամբ ստորագրություններով ֆիքսված դրված են եղել չհրկիզվող պահարանում, սակայն առավոտյան պատռված են եղել եւ հաշվարկներով այլեւս հնարավոր չի եղել պարզել հստակ քվորումը: Մեզ այդպես էլ հնարավոր չեղավ քվեարկողների հստակ թիվը ֆիքսել, եւ ոչ էլ 2-րդ աղբյուրից ճշտել ԱԺՄ ներկայացուցչի ասածը: Իսկ դրսում մեզ հանդիպած զինվորականներից ոմանք ասացին, որ երկրորդ անգամ են գալիս ընտրության, քանի որ ցուցակները պատրաստ չեն եղել: Նշենք, որ նրանց մոտ չկային զինգրքույկներ, բոլորի անունները ներկայացված են ընդհանուր ցուցակով:

Ռոբերտ Քոչարյանի նախընտրական շտաբից տեղեկացանք, որ առկա են խախտումներ մասնավորապես Էրեբունու 18 տեղամասում: Ժամը 15-ի սահմաններում Ռ. Քոչարյանի վստահված անձանց` Լ. Քոչարյանի եւ Կ. Նասիբյանի կողմից արձանագրվել է, որ ընտրատարածքի հանձնաժողովի անդամ ՀԿԿ ներկայացուցիչը քվեաթերթիկներ է տվել ստորագրության համար միեւնույն մարդկանց եւ ստորագրությունները չեն տարբերվում 654.652, 702.703.704, 782.781, 915.917, 987.988 համարներում: Նույն տեղամասում 16.05-ի դրությամբ նույն վստահված անձանց կողմից արձանագրվել է, որ ՀԿԿ ներկայացուցիչն ավելորդ քվեաթերթիկներ է տվել մի քաղաքացու, որը չուներ ընտրելու իրավունք, նա 1391 քվեաթերթիկում նշումները կատարել է հօգուտ Դեմիրճյանի:

Ահազանգեր են եղել նաեւ Պարույր Հայրիկյանի, Կարեն Դեմիրճյանի նախընտրական շտաբներում, մասնավորապես վերջինում տեղեկացանք, որ Ջեյթունի (137 դպրոցի), Աջափնյակի (126, 118 դպրոցների) ընտրական տեղամասերում արձանագրվել են խախտումներ: Համենայն դեպս, չի բացառվում, որ եղած խախտումների մի մասը լինի սադրանք:

ԱՐԱՔՍ ՍԱՓԱՐՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Նախընտրական

Կարեն Դեմիրճյան. Լավ կլինի առաջին փուլով վերջանա. ժողովուրդը հոգնում է

Ընտրությունների ճիշտ նախօրեին ՀՀ նախագահի թեկնածու Կարեն Դեմիրճյանն առաջին անգամ հանդիպեց լրագրողներին ուշացած ասուլիսն սկսեց հարցուպատասխանով, որ համառոտ, պահպանելով պրն Դեմիրճյանի խոսքի կոլորիտը, ներկայացնում ենք ընթերցողի ուշադրությանը:

– Ձեր ծրագրում չի խոսվում նախագահի լիազորությունների սահմանափակման մասին: Դա չի՞ նշանակում, որ ձգտում եք բռնակալական լիազորությունների:

– Ոչ: Բոլորին հայտնի է, որ նախագահի լիազորություններն ավելին են, քան պետք է: Ես կողմնակից եմ նորմալ, ոչ հիպերբոլացված լիազորությունների: Ցավոք, Սահմանադրությունն ստեղծվել է անհատի համար:

– Ութ տարի առաջ դուք հնարավորություն ունեիք վերադառնալու քաղաքական ասպարեզ, բայց մերժեցիք: Ինչո՞ւ:

– Այն ժամանակ հասարակական պահանջ չկար:

– Լինելով կոմկուսի առաջին քարտուղար, բազմիցս հանդես եք եկել Դաշնակցության դեմ: Շարունակո՞ւմ եք Դաշնակցության հակառակորդը լինել:

– Ժամանակներին համապատասխան ես քննադատել եմ Դաշնակցության պարագլուխների (ոչ թե Դաշնակցության) քաղաքականությունը: Ներկայումս մտադիր չեմ լինել եւ չեմ լինելու Դաշնակցության հակառակորդը:

– Ո՞ւմ եք համարում ձեր գլխավոր հակառակորդը: Հաղթելու դեպքում պորտֆելներ բաժանելո՞ւ եք ձեր մրցակիցներին:

– Բոլորին էլ արժանի հակառակորդներ եմ համարում: Ցավոք, ես միակն եմ, որ իմ մրցակիցների հասցեին ոչ մի վատ բան չեմ ասել: Երկիրն այս վիճակից հանելու համար պետք է օգտագործել կոլեկտիվ разум-ը

– Ունե՞ք կաբինետը ձեւավորելու թեկնածուներ:

– Այդ մասին կարելի է խոսել, երբ իրավունք ունենամ ձեւավորելու այդ կաբինետը:

– Ընտրողների հետ հանդիպման ժամանակ ասել եք, որ չեք տիրապետում Ղարաբաղի կարգավորմանը վերաբերող ինֆորմացիային...

– Էդ ես չեմ ասել, նախկին նախագահն է ասել, եւ ճիշտ է ասել: Բանակցությունները փակ են, եւ ես հավատում եմ, որ փորձագիտական մակարդակով վեց հոգուց բացի ոչ ոք չի տիրապետում դրան:

– Ինչպիսի՞ն եք պատկերացնում Ղարաբաղի կարգավիճակը:

– Խորհուրդ չեմ տալիս այդ մասին հարցնել: Բանակցային գործընթաց կա, եւ կարեւորը սկզբունքն է՝ Ղարաբաղի հիմնախնդիրը պետք է լուծվի արդարացի, քաղաքական բանակցությունների միջոցով: Մենք պետք է ջանանք, որ աշխարհն ընդունի Ղարաբաղի ինքնորոշման իրավունքը:

– Ձեր ընտրվելու (ավելի ճիշտ, Քոչարյանի չընտրվելու) դեպքում չի՞ խախտվի այն տրամաբանությունը, որ հանգեցրեց այս ընտրություններին («Ազգ»):

– Եթե մեր հասարակության, հայրենիքի կյանքը մի տրամաբանությամբ պիտի կազմակերպենք, դա այնքան էլ լավ չէ: Եթե սխալ է, կխախտվի, ճիշտ է՝ չի խախտվի:

– Ներկայացրեք «Հայէլեկտրամեքենայի» վիճակն ինչպես որ կա («Ազգ»):

– Չեմ հասկանում, ինչո՞ւ մյուս թեկնածուների վերաբերյալ արած-չարածի մասին հարցեր չեն առաջանում: Մեր գործարանն անմասն չէ դժվարություններից, որ կրել է ամբողջ արդյունաբերությունը: Տարբերությունն այն է, որ մեր գործարանն աշխատում է (իհարկե, ոչ լրիվ կարողությամբ), տեխնոլոգիական պրոցեսները պատրաստի վիճակում են եւ կարող են ապահովել բոլոր պատվերները:

– Ինչքա՞ն է պետությունը պարտք գործարանին, եւ հակառակը:

– Պետությունը մեզ պարտք է մոտ 2 մլրդ դրամ, մենք պետությանը՝ մոտ 600 հազար դրամ: Ենթադրենք գործարանը չի աշխատում, ну и что?

– Երեկ չմասնակցեցիք «Դեմքեր» հաղորդմանը: Թյուրիմացությո՞ւն էր:

– Դեմիրճյանին ոչ ոք չէր հրավիրել: Ես իմ գրաֆիկով շարժվում էի, չէի կարող մերժել նախատեսված հանդիպումները եւ գնալ այդ «Դեմքերին», որպեսզի ընկնեմ դժբախտ դեպքի տակ:

– Ինչպե՞ս եք գնահատում, պատրաստվո՞ւմ եք պատասխանել...

– Ժուռնալիստները մեղավոր չեն, ангажированный են, պատվեր են կատարում: Ես ամեն անհեթեթության չեմ պատասխանում: Գիտեմ, առիթը կօգտագործեն, մի ալիք էլ կբարձրացնեն, բայց ոչինչ, կամ ալիքը կհանգի, կամ իրենք:

– Ի՞նչ ռեսուրսների հաշվին եք մտադիր բարելավել տնտեսությունը (Սկանդինավյան հեռուստաընկերություն):

– Գլխավորը՝ խելքով եւ աշխատանքով: Մեր բանվորությունը, մասնագիտական կորպուսը պահպանվել է: Եթե սխալներ թույլ չտանք, ճիշտ ընտրենք առաջնահերթությունները, աստիճանաբար կվերականգնենք տնտեսությունը: Ռեսուրսները ձեռնարկությունների սեփական միջոցներն են, վարկային հնարավորությունները, օգնությունները (արտասահմանյան ներդրումները): Тут всё надо с головы на ноги ставить.

– Նախկինում ղարաբաղյան պրոբլեմն ամենասուրն էր: Դուք համաձա՞յն եք, որ այս ընտրություններում գլխավոր հարցը ժողովրդի բարեկեցությունն է: (Շվեդական թերթ):

– Նախկինում դա ամենասուր հարցն էր, որովհետեւ միակն էր: Ցավոք, մենք ավելացրել ենք մեր խնդիրները: Ղարաբաղը մնում է ամենասուրը: Դա համազգային խնդիր է:

– ԶԼՄ-ների նկատմամբ ի՞նչ վերաբերմունք ունեք, ինչպե՞ս եք գնահատում:

– Գնահատում եմ դրական, չնչին բացառություններով, մի քիչ սուբյեկտիվիզմ կա: Թերթ կարդալ սիրում եմ, հաճախ հիացել եմ լուրջ վերլուծություններով: Եթե հասարակությունն անկախ մամուլ չունի, ձեւավորված հասարակություն չէ: Իմ վերաբերմունքը միշտ դրական է եղել, կա եւ կմնա: Բայց երբ թերթը 100-150 դրամ է, մարդկանց չի հասնում, դա արդեն շատ բացասական է: Պետությունը պետք է միջոցներ գտնի թերթերին օգնելու համար:

– Եթե նախագահ դառնաք, կշարունակե՞ք Տեր-Պետրոսյանի փափուկ գիծը Ղարաբաղի հարցում եւ Թուրքիայի հետ փոխհարաբերություններում (թուրքական հեռուստատեսություն):

– Փափուկը, կոշտը երկրների փոխհարաբերություններում չեմ հասկանում: Ես ընդունում եմ սկզբունքները՝ իրար գործերին չմիջամտելու, բարիդրացիական հարաբերություններ: Թուրքիան պետք է պատասխան քայլեր անի: Ես մինչեւ հիմա մարդկայնորեն չեմ հասկանում, ինչո՞ւ է Թուրքիան շրջափակում Հայաստանը... Եթե Ղարաբաղի հարցը Հայաստանի եւ Ադրբեջանի խնդիրն է, ես Թուրքիայի փոխարեն կնպաստեի դրա լուծմանը՝ հանելով շրջափակումը եւ օբյեկտիվ մասնակցի կամ դիտորդի դիրք գրավելով:

– Սպիտակի երկրաշարժի բազմաթիվ զոհերի պատճառներից մեկն այն էր, որ սեյսմիկ գոտում խախտված էին շինարարական բոլոր նորմերը: Ի՞նչ կասեիք այդ մասին:

– Սպիտակի երկրաշարժն աննախադեպ էր իր հզորությամբ: Միության ամենախոշոր մասնագետներից կազմված հանձնաժողովը եզրակացրեց, որ ավերածությունների չափը մեծ բալայնության հետեւանք էր:

– Ձեզ զանազան մեղադրանքներ են ներկայացնում, մասնավորապես ասվում է, որ ՀՀՇ-ն ֆինանսավորում է ձեր ընտրարշավը:

– Ես հանդիպումների ժամանակ ասել եմ, ինչքան ասեկոսե լինի, չհավատաք: ՀՀՇ-ի հետ ընդհանրապես առնչություն չեմ ունեցել: Գիտնականն ասաց, որ իմ ուսերի վրա Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը պիտի վերականգնվի: Իրենց ուսերի վրա բերել են, կարծում են, թե էլի մարդիկ կան, որ այդ բանն անեն: Տխմարություններին մի հավատացեք: Ինչքան այդպես ասում են՝ ես ուժեղանում եմ:

– Եթե Քոչարյանի հետ անցնեք երկրորդ փուլ, ինչպես նախատեսված է... (Ֆրանսպրես):

– Հումորով դուք ինձնից անցաք արդեն...

– ... Հնարավոր համարո՞ւմ եք, որ դեմոկրատական թեւը ձեր կողմն անցնի:

– Եթե դեմոկրատներն իմ կողմն անցնեն, մյուս կողմն, ի՞նչ է, դեմոկրատ չի՞: Կյանքը ինչ որ թելադրի, այնպես էլ կանենք:

– Ղարաբաղի խնդրի լուծման մասին...

– Ղարաբաղի հարցը մեր ժողովրդի համար միշտ էլ զգայուն հարց է եղել 20 թվականից, երբ անարդար լուծվեց: Ժողովուրդն ամեն ինչ տանում է, ղեկավարի խելքի պակասն էլ է տանում, բայց անարդարությունը չի տանում...

– Եթե ընտրվեք, ըստ ավանդույթի 100-րդ օրը հաշիվ տալո՞ւ եք ձեր արածի մասին:

– Ես չեմ հասկանում, էդ ավանդույթը ե՞րբ մտավ Հայաստան: Ինչի՞ 100 օր... Մեկ էդ, մեկ էլ առաջին տիկինը... Թող էլի պրեզիդենտի կինը լինի, զբաղվի քաղաքականությամբ, բարեգործությամբ, ինչով ուզում է զբաղվի, եթե ամուսինը հանդուրժում է: Բայց ինչո՞ւ առաջին տիկին, չեմ հասկանում:

– Տեր-Պետրոսյանի հետ վերջին անգամ ե՞րբ եք հանդիպել, ո՞վ է ֆինանսավորում ձեր ընտրարշավը:

– Երկու անգամ եմ հանդիպել: Առաջին անգամ՝ 1990 թ. մարտի 20-ին, երբ գալիս էի ընտրություններից: Ծանոթացրին, ասացին՝ ինքն է: Ասացի՝ ի՞նքն է...

– Ի՞նքն էր:

– ... Մյուսը 92-ին էր, երբ հավաքել էր գործարանների տնօրեններին: Միասին ծխելու ընթացքում մի քանի բառով ֆրազ փոխանակեցինք, для подержки разговора. Ոնց որ ասում են՝ вот как я живого Ильича видел.

Այ ընկերներ, ի՞նչ ֆինանսավորում, ինչ բան, բա ես ինձ թո՞ւյլ կտամ... Իմ ընտրարշավն ամենաէժանն է: Ես տվյալ դեպքում աշխարհազորային պրեզիդենտ եմ:

– Ղարաբաղում քանի՞ անգամ եք եղել:

– Ղարաբաղում չեմ եղել, այն ժամանակ էդ բաները պրովոկացիա էին դիտվում:

– Ասում են Վանո Սիրադեղյանը ձեզ օգնում է:

– Դուք հիմա կհավատա՞ք, որ ես նստել եմ Վանո Սիրադեղյանի հետ, փիքր եմ արել, թե ինչ անենք, որ հաղթենք: Երբ ինձ ասացին՝ ՀՀՇ-ն ձեզ պաշտպանում է, ասացի՝ լավ է, ուրեմն խելքի է եկել:

– Ի՞նչ կարծիքի եք Ռուսաստան-Բելառուս միությանը միանալու մասին:

– Միշտ համոզված եմ եղել, որ Ռուսաստանի հետ մեր կապերն այլ որակի են: Միլիոնի չափ ստորագրություններ են հավաքված, եթե պետք լինի, կօգտագործենք:

– Հնարավոր համարո՞ւմ եք, որ երկրորդ փուլ չլինի («Ազգ»):

– Մեծ աշխարհ է, ամեն ինչ էլ կարող է պատահել: Չեմ սիրում գուշակություններ անել: Չնայած արտաքին ընդունելությանը եւ վերաբերմունքին եթե նայում ես եւ քիչ անալիտիկ ես, կարող է ոգեւորվես, ասես. ի՞նչ առաջին փուլ, կես փուլում էլ կհաղթենք: Կնայենք: Լավ կլինի առաջին փուլով վերջանա, ժողովուրդը հոգնում է, համ էլ գարնանացան է...

Ավելացնենք, որ սա նախընտրական ամենաուրախ ասուլիսն էր...

ԼԻԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ԶՐՈՒՅՑ

Վանո Սիրադեղյանը այսօրվա ներքաղաքական զարգացումները համարում է դրամատիկ

ԵՐԵՎԱՆ, 16 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Մասնակցելո՞ւ են արդյոք ՀՀ նախկին իշխանավորները, մասնավորապես՝ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը, Վանո Սիրադեղյանը եւ մյուսները, մարտի 16-ի ընտրություններին: Այս հարցի պատասխանը չհաջողվեց պարզել ՀՀՇ վարչությունում, սակայն ՀՀՇ-ում տիրող տրամադրություններից կարելի էր ենթադրել, որ ոչ: Ներկայացնում ենք ՀՀՇ վարչության նախագահ Վանո Սիրադեղյանի հարցազրույցը:

– Ժամը 12-ի դրությամբ Դուք դեռ չեք մասնակցել ընտրություններին, ինչու՞:

– Ընդհանրապես ես միշտ տրամադրությամբ եմ քվեարկում: Անցյալ տարի էլ չեմ քվեարկել, այս տարի եւս ամենայն հավանականությամբ չեմ գնա ընտրության... Չեմ կարծում, որ մի ձայնը ինչ-որ բան կփոխի:

– Եթե գաղտնիք չէ, մասնակցելու դեպքում ու՞մ կընտրեիք:

– Խիստ գաղտնիք է...

– Ինչպե՞ս եք գնահատում այսօրվա ներքաղաքական զարգացումները Հայաստանում:

– Մի բովանդակալից բառով՝ դրամատիկ...

– Ի՞նչ զուգահեռներ եք տեսնում 1921 թ.-ի մարտի 16-ի Մոսկվայի հանրահայտ պայմանագրի, ըստ որի Թուրքիային հանձնվեց Կարսի նահանգը, եւ այսօրվա միջեւ:

– Չեմ կարծում, որ դա կարող է պատմական օր դառնալ Հայաստանի համար: Միայն թվերի զուգորդումներ կան, որը ես չեմ ընդունում: Ընդհանրապես, անհեթեթություն է զուգահեռներ անցկացնելը. յուրաքանչյուր ընտրություն յուրովի ճակատագրական է:

– Ձեր կարծիքով, ճի՞շտ է արդյոք, որ հայ ժողովրդի առջեւ այս ընտրություններով դրված է երկու ճանապարհ՝ «անցյալ» կամ «մահ կամ ազատություն»:

– Ոչ մեկը ոչ անցյալ կգնա, եւ ոչ էլ «մահ կամ ազատություն» տարբերակին, մանավանդ որ թեկնածուներից ոչ մեկը, կարծում եմ, չի ուզում գնալ ծայրահեղությունների:

– Ձեր կարծիքով այս ընտրությունները ազատ եւ արդար կլինե՞ն:

– Ես չեմ սիրում «ազատ», «արդար», «թափանցիկ» բառերը եւ չեմ ընդունում այդ ձեւակերպումները: Ժողովրդավարական երկրներում, համենայն դեպս, այդպիսի բառեր չեն օգտագործում, ընտրությունները կամ լինում են օրինական, կամ անօրինական:

– Այնուամենայնիվ, ինչպիսի՞ն կուզենայիք տեսնել ՀՀ նոր նախագահին:

– Նայած թե ով կընտրվի: Այնուամենայնիվ, շատ բան կախված չի լինի միայն մեկ մարդուց: Ես մերոնց էլ եմ կոչ արել՝ գնալ ընտրությունների եւ քվեարկել գոնե անձնական համակրանքից ելնելով, որովհետեւ թեկնածուներից ոչ մեկը գլխավոր հարցի՝ Ղարաբաղի հարցի լուծման պատասխանը չի տալիս: Կամ գուցե խուսափու՞մ են:

– Դուք Ձեզ ընդդիմություն պատկերացնու՞մ եք: Ինչպիսի՞ ընդդիմություն է ՀՀՇ-ն:

– Չեմ տեսնում, որ առաջիկա մի քանի ամսում ընդդիմադիր գործունեություն կծավալենք: Մենք կլինենք նորմալ ընդդիմություն: Այնքան ոչ կառուցողական, դաժան ընդդիմություն ենք տեսել մեր հանդեպ, որ դժվար թե ինքներս դառնանք այդպիսին:

Հարցազրույցը վարեց
ԳԱՅԱՆԵ ՄՈՒՔՈՅԱՆԸ

Սուքիասյանների ընտանիքը չի լքել Հայաստանը եւ մասնակցեց ընտրություններին

ԵՐԵՎԱՆ, 16 ՄԱՐՏ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Երեւանի Կենտրոն համայնքի թիվ 21 տեղամասում (Սիլաչի թաղամասում) առավոտյան ժամերից ընտրողների մեծ հերթեր էին գոյացել: Համաձայն տեղամասային հանձնաժողովի նախագահի տվյալների, ժամը 12.00-ի դրությամբ մոտ 2800 ընտրողներից 610-ից ավելին արդեն մասնակցել էին քվեարկությանը:

Համար 21 տեղամասում, որի տարածքում է գտնվում հայտնի Սուքիասյանների «Ռոյալ Քլաբը», եկել էր քվեարկելու նաեւ Սուքիասյանների ընտանիքը, որը, հակառակ պտտվող լուրերի, չի լքել Հայաստանը: Ըստ «Գոգոյի» (Սուքիասյանների հայրը) ավագ որդի, «ՍԻԼ» կոնցեռնի նախագահ Խաչատուր Սուքիասյանի, ընտրություններին իրենց մասնակցությունը վկայություն է, որ իրենք բացարձակապես չեն խառնվում քաղաքականությանը:

Ընտրողների ակտիվության մասին Եվրամիության միջազգային դիտորդ Դենիս Քորբոյը հայտնեց, որ իր այցելած նախորդ յոթ-ութ տեղամասերից ոչ մեկում մի տեղ այդպիսի ակտիվություն եւ մեքենաների առատություն չի եղել:

«Մենք այսօր կլինենք տեղամասերում եւ կմասնակցենք ողջ գործընթացներին: Կուզեինք, որ ամբողջ հայության համար այս ընտրությունները լինեին ազատ եւ արդար: Մեզ համար կարեւորն է, որ ժողովրդավարական ուժերը հաղթեն», ասաց Եվրամիության միջազգային դիտորդը:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

միջազգային

ԲԱԼԿԱՆՆԵՐ

Կոսովոյի ողբերգությունը

Բալկաններում վերջին ճգնաժամը բռնկվեց այնտեղ, որտեղ սպասվում էր՝ Հարավսլավիայի Կոսովոյի մարզում: Երկրի հարավային այդ շրջանը վաղուց ի վեր դարձել է լարվածության մշտական օջախ: Պետական իշխանությունների եւ ալբանախոսների անլուծելի բախումները խլել են մի քանի տասնյակ կյանք: Մարզի եւ Ալբանիայի սահմանամերձ գոտում կուտակվել են սերբական ու ալբանական զորքեր: Սերբական ոստիկանության հատուկ ստորաբաժանումները, որոնք այնտեղ են հաստատվել տասը տարի առաջ, սանրում են տեղանքը եւ շրջափակում են մարզի լեռնային գոտու գյուղերը, ոչնչացնելով զինված մայքար մղող խմբերի մասնակիցներին:

Միջնադարում Կոսովոն սերբերի ազգային օջախն է եղել: 1389 թվին Կոսովո Պոլե հովտի ճակատամարտում թուրքերը հաղթել են սերբերին: Չնայած պարտությանը, Կոսովո Պոլեն ժողովրդի հիշողության մեջ մնացել է որպես սերբական ոգու ամրության խորհրդանիշ:

Հինգ դար հետո, 19-րդ դարի վերջում, երբ սերբերը վերջապես կարողացան ազատագրել գրավված հողերը, մարզը բոլորովին այլ ազգագրական պատկեր ուներ: Թուրքական բռնազավթիչներն այնտեղից վտարել էին բոլոր սերբերին ու չեռնոգորցիներին եւ մարզի արգավանդ հողերում բնակեցրել ալբանացիներին: Այդ ժամանակներից ծանր ու դժվարին հարաբերություններ են ստեղծվել քրիստոնյա սերբերի եւ մահմեդական ալբանացիների միջեւ: Սերբերին չի հաջողվել վերականգնել իրենց երբեմնի մեծամասնությունը:

Դեռեւս 1980-ական թվերի սկզբից ալբանական ծագումով կոսովցիները «էթնիկապես մաքուր Կոսովո» կարգախոսով շարունակում էին սերբ ու չեռնոգորցի ազգային ներկայացուցիչների զանգվածային արտահոսքը: Տասը տարում 200 հազար մարդ կրկին լքելու են իրենց օջախները: Այժմ մարզի 2 միլիոն ազգաբնակչության միայն 7 տոկոսն են կազմում սերբերն ու չեռնոգորցիները: 1989 թվին Հարավսլավիայի առաջնորդ Սլոբոդան Միլոշեւիչը Կոսովոն միացրել է Սերբիային:

Ճգնաժամի պարզակետ են դարձել ալբանախոսների պահանջներն անկախ պետության ստեղծման մասին, ինչպես նաեւ «Ալբանական Կոսովոյի ազատագրման բանակի» ստեղծումը:

Ցույցերն ու ծեծկռտուքները, կրակոցներն ու սպանությունները խոսում են սպառնացող աղետի մասին, որի պատասխանատվությունը չպետք է վերագրել լոկ մարզի ոստիկանությանն ու ալբանախոս զինված խմբերին: Խոսքը վերաբերում է առաջին հերթին Կոսովոյի հարցի խաղաղ կարգավորման ֆրանս-գերմանական նախաձեռնության հեղինակներին, որոնք առաջարկում են վերականգնել Կոսովոյի ինքնավար վիճակը, իսկ ալբանական ազգայնամոլները չեն համակերպվում իրենց բռնարարքների հետեւանքով մարզից հեռացվածների վերադարձին պատմական հողեր:

1990 թվից, երբ սկսվեց հարավսլավական ճգնաժամը, փոխվել է նախկին ֆեդերատիվ պետության քարտեզը, առաջացել են նոր պետություններ: Այդ թվից հետո կարգավորումները թանկ են նստել ժողովուրդների վրա, մեծ քանակությամբ արյուն է թափվել ու էթնիկ զտումներ են կատարվել: Այդ հանգամանքը արդյոք հաշվի՞ են առել ինքնակոչ միջամտողները, որոնք գտնում են, թե աղմկոտ ու խիստ հայտարարություններով հնարավոր կլիներ լիցքաթափել ստեղծված լարվածությունը: Արդյոք նրանք գտնո՞ւմ են, որ երեկվա չափերն ու կշիռները լավագույն ծեւերն են նաեւ Կոսովոյի ողբերգությունը դադարեցնելու համար:

ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄ ՂԱԶԱՐՈՍՅԱՆ

ՎԱՐՇԱՎԱ

«Մարիա». Լեհ կաթոլիկների թունոտ ռադիոկայանը

Ամեն օր ավելի քան երեք մլն լեհեր ունկնդրում են «Մարիա» ռադիոկայանի հաղորդումները: Գերպահպանողական կաթոլիկների այդ ռադիոկայանը ունկնդիրներից շատերի կարծիքով մարտնչում է եկեղեցու եւ Լեհաստանի թշնամիների դեմ, լեհերին պաշտպանում Արեւմուտքից բխող չարիքից: Այս կարծիքը ծեւավորվել է 6 տարի առաջ հիմնված «Մարիայի» հաղորդավարների շնորհիվ, որն այսօր դարձել է կաթոլիկ արմատականների եւ լեհ ազգայնականների յուրօրինակ հավաքատեղի: Ռադիոկայանի հաղորդումներում ամեն օր ունկնդիրներին այն միտքն է ներշնչվում, որ նրանց սպառնում է հակալեհական, կոմունիստական եւ հրեական հակումներ ունեցող արտաքին աշխարհը:

Ինչպես նշվում է Վարշավայի քաղաքագիտության ինստիտուտի պրոֆեսոր Վնուկ Լիպինսկին, «Մարիա» ռադիոկայանը պարզ պատասխաններ է տալիս բարդ հարցերին: Քաղաքագետի կարծիքով, Լեհաստանի հյուսիսում՝ Տորուն քաղաքում, կաթոլիկ վանահայր Տադեուշ Ռիծիկի ղեկավարությամբ գործող ռադիոկայանը գրավում է հատկապես Լեհաստանի տնտեսական բարեփոխումներից տուժած անձանց, որոնք «կորցրել են իրենց սոցիալական ինքնությունը եւ այլեւս չեն կարողանում տեղ գտնել նոր իրականության մեջ»:

Ռադիոկայանի մշտապես գործող գրասենյակը գտնվում է Վարշավայի Սուրբ Ստանիսլաս ծխական եկեղեցում: Շաբաթական երկու անգամ՝ երկուշաբթի եւ հինգշաբթի օրերին կատարվում է ունկնդիրների ընդունելություն: Նրանց տրամադրության տակ են ռադիոկայանի կողմից հրատարակվող գրքերը, հանդեսները եւ տեղեկագրերը: Մոտ ժամանակներս «Մարիան» լույս կընծայի նաեւ օրաթերթ: Գրասենյակում նաեւ շատ էժան գներով վաճառվում են փոքրիկ ռադիոընդունիչներ:

Հայր Ռիծիկը տարբեր առիթներով ընդգծում է, որ ռադիոկայանը «մի մեծ ընտանիք է», որը մասնավորապես խաչակրաց արշավանք է սկսել վիժեցումների եւ դպրոցներում սեռական կրթության դեմ: Ռադիոկայանի նախաձեռնությամբ էր, որ հանրագրով պահանջվեց չեղյալ հայտարարել նախագահի պաշտոնում Ալեքսանդր Կվասնեւսկու ընտրությունը, քանի որ այդ նախկին կոմունիստը երկու տարի առաջ սխալ էր ներկայացրել իր կրթական մակարդակը: Անցյալ տարի «Մարիան» եռանդուն արշավ սկսեց նոր սահմանադրության դեմ՝ այն պատրվակով, որ դրանում բավարար չափով չեն նշվում «լեհ ազգի քրիստոնեական ակունքները»: Բայց սահմանադրությունն այնուամենայնիվ ընդունվեց: 1997 թ. սեպտեմբերին կայացած օրենսդրական ընտրություններից ի վեր ռադիոկայանն ունի նույնիսկ իր քաղաքական ներկայացուցչությունը. Վարշավայի խորհրդարանում տեղեր են զբաղեցնում «Մարիայի» տասնյակ պատգամավորներ:

Ռադիոկայանի ունկնդիրներին զայրացնում է այն փաստը, որ անցյալ տարի Տորունի դատախազը որոշեց «Մարիայի» տնօրեն հայր Ռիծիկին պատասխանատվության կանչել, քանի որ վերջինս մի հաղորդման ժամանակ առաջարկել էր խուզել վիժեցման ազատություն պահանջող նախկին կոմունիստ պատգամավորների գլուխները, «ինչպես վարվում էին նացիստների հետ գործակցած պոռնիկների հետ»: Ինչպես նշում է «Էքսպրես» հանդեսը, հայր Ռիծիկը նույնիսկ հրապարակել էր այդ պատգամավորների անուններն ու հասցեները: Նա մի քանի շաբաթ անտեսել էր դատական ծանուցագրերը եւ չէր ներկայացել դատարան: Ի վերջո, դեկտեմբերին նա դատարան ներկայացավ միայն Լեհաստանի կաթոլիկ եկեղեցու պրիմաս (գահերեց արքեպիսկոպոս) Յոզեֆ Գլեմպի հրապարակային հանդիմանությունից հետո: Անձամբ Գլեմպը եւ եպիսկոպոսներից ոմանք մտահոգված են հայր Ռիծիկի ելույթներից, որոնք անհամատեղելի են քրիստոնեական գթասրտության հետ: Այս առնչությամբ արդեն ներքին տարածայնություններ են ծագել լեհ չափավորական եւ գերպահպանողական կարդինալների միջեւ:

Դ. Ք.

ՉԻՆԱՍՏԱՆ

Ցզյան Ցզեմինը վերընտրվեց նախագահ

ՊԵԿԻՆ, 16 ՄԱՐՏ. ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ժողովրդական ներկայացուցիչների իններորդ գումարման համաչինական ժողովի առաջին նստաշրջանը Չինաստանի կոմկուսի կենտկոմի գլխավոր քարտուղար Ցզյան Ցզեմինին վերընտրեց ՉԺՀ-ի նախագահ: Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման, նա ընտրվել է նաեւ ՉԺՀ-ի կենտրոնական զինվորական խորհրդի նախագահ:

Ցզյան Ցզեմինը համարվում է՝ չինական յուրահատկությամբ սոցիալիզմ կառուցելու Դեն Սյաոպինի քաղաքականության եռանդուն իրականացնողը, ինչը ենթադրում է հասարակության նկատմամբ կուսակցության վերահսկողության պահպանմամբ հանդերձ տնտեսության մեջ արմատական բարենորոգումներ իրագործելու հնարավորություն: 1994 թվականի գարնանը նա դարձավ կաշառասունության դեմ պայքարի համաշարժման նախաձեռնողը: Չինական պաշտոնական մամուլում նրան անվանում են Չինաստանի կոմկուսի կոլեկտիվ ղեկավարության «միջուկ»: Ցզյանին՝ որպես քաղաքագետի գլխավոր արժանիքը համարում են խուսավարելու նրա կարողությունը:

ՉԺՀ-ի Պետխորհրդի նախկին վարչապետ Լի Պենը խորհրդարանի նստաշրջանում ընտրվեց ժողովրդական ներկայացուցիչների իններորդ գումարման համաչինական ժողովի մշտական կոմիտեի նախագահ: Այս տարվա հոկտեմբերին լրանում է նրա 70 տարին: 1987 թվականից Լի Պենը գլխավորում էր երկրի կառավարությունը եւ Չինաստանի զարգացման գործում հանգուցային դերերից մեկն էր կատարում տնտեսական բարենորոգումների իրականացման պատասխանատու ժամանակաշրջանում:

Քինկել. Եվրամիության դուռը Թուրքիայի առջեւ բաց է, բայց նա պետք է անցնի այդ դռնով

ԲՈՆՆ, 16 ՄԱՐՏ. ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Գերմանիայի Դաշնակցային Հանրապետության արտգործնախարար Կլաուս Քինկելը ողջամտության եւ Գերմանիայի նկատմամբ քաղաքականության շուտափույթ փոփոխման կոչ է արել Թուրքիայի ղեկավարությանը վերջինիս վարչապետ Մեսուտ Յըլմազի վերջերս արած կտրուկ արտահայտությունների կապակցությամբ: Թուրքական կառավարության ղեկավարը, ինչպես հայտնի է, Բոննին եւ մյուս եվրոպական պետություններին մեղադրել էր եվրամիությունը «քրիստոնեական ակումբի» վերածելու ձգտման մեջ, իսկ Թուրքիային եվրամիության մեջ ընդունելուց հրաժարվելը գնահատել էր որպես խտրականություն կրոնական հողի վրա:

Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի, կիրակի օրը «Բիլդ ամ զոնտագ» լրագրում տպագրված հարցազրույցում Քինկելը Մեսութ Յըլմազի հայտարարությունը համարել էր «միանգամայն անհամարժեք» եւ հայտարարել, որ դա կարող է վնաս հասցնել Անկարային: Դաշնակցային Գերմանիայի կառավարությունը, ընդգծել է գերմանական դիվանագիտության ղեկավարը, համոզված է, որ Թուրքիան բոլոր կարելիություններն ունի դառնալու եվրամիության լիիրավ անդամ:

«Մենք՝ գերմանացիներս, ինչպես նաեւ մյուս եվրոպացիները, ցանկանում ենք Թուրքիան տեսնել եվրամիության մեջ, նշել է նա: Նրա առջեւ բաց է եւ բաց կմնա դուռը: Սակայն Թուրքիան պետք է անցնի այդ դռնով»:

Դրա համար, նախարարի խոսքերով ասած, Թուրքիան պետք է կատարի մի շարք պարտադիր պայմաններ եւ վերացնի եվրամիություն տանող ճանապարհին եղած խոչընդոտները: Նախ եւ առաջ, նշել է նա, անհրաժեշտ է թուրքական զորքերը դուրս բերել Կիպրոսի հյուսիսային մասից, ինչպես որ դա պահանջվում է ՄԱԿ-ի բանաձեւով: Քինկելը նաեւ անընդունելի է համարել Թուրքիայում մարդու իրավունքների կիրարկման հետ կապված իրադրությունը եւ քրդական հիմնախնդրի լուծված չլինելը:

Գ. Դ. Հ. արտգործնախարարի կարծիքով, պակաս կարեւոր չէ հարաբերությունների կարգավորումը Հունաստանի հետ, որը անհրաժեշտ փոխհամաձայնություն ապահովելու համար նույնպես պետք է քվեարկի Թուրքիայի եվրամիության մեջ ընդունելու օգտին: Դրա համար, նրա կարծիքով, երկու երկրները պետք է բոլոր վիճելի հարցերը դնեն Միջազգային դատարանի քննարկմանը:

«Եվրոպական ռասայականություն»

«Գերմանական համընդհանուր ավտոակումբը» (ADAC) արժանացել է իր ավելի քան 500 հազար թուրք անդամների զայրույթին: Թուրքական մշակույթի կենտրոնները, ընկերություններն ու միությունները գրգռվել են հրատարակության ներկայացրած «ADAC-Weltatlas»-ի (ADAC-աշխարհի քարտեզ) համար: Իր զայրույթն է հայտնել Բադենում թուրքական կոորդինացիոն խորհրդի միությունը, որ ADAC-ն իր քարտեզում աշխարհագրական տեղանունները նշել է՝ «Հայաստան», «Քրդստան», «Պոնտյան լեռնաշխարհ», «Հայկական Տավրոս», արհամարհելով՝ «թուրք ժողովրդի հազարավոր տարիների անբաժանելի ունեցածը»: «Անամոթություն է, իր հուզումն է հայտնում Բեռլինում թուրքական իսլամական իդեալիստների միությունը, Թուրքիան չորս տարբեր մարզերի բաժանելը»:

Միությունները միահամուռ պահանջել են՝ ADAC-ը պետք է հավաքի շուկայից իր քարտեզները, ճշտի թուրքական տեղանունները եւ ակումբի թուրք անդամներից բացահայտ ներողություն խնդրի: Հակառակ դեպքում, միությունները կոչ կանեն ADAC-ի անդամներին դուրս գալ ակումբից: Նաեւ թուրք իմամները մի համապատասխան կոչ կուղղեն իրենց կիրակնօրյա աղոթքներում:

Անցնող շաբաթվա վերջում ADAC-ի պրեզիդենտ Օտտո Ֆլիմը խնդրանքով դիմեց Բոննում Թուրքիայի դեսպան Վոլֆան Վուրալին՝ միջամտել վեճին: Թուրքիան կներկայացնի իր պետական սահմանները «բացարձակ ճշգրտությամբ», առաջնային Ասիայում լեռների եւ տեղանունների գերմանական անվանումները պետք է համապատասխանեն այն հասկացողություններին, ինչպես սովորաբար գործածվել է գերմանալեզու քարտեզներում:

Այսուհանդերձ ADAC-ը հույս ուներ բանավեճ անցկացնել, բայց շաբաթվա վերջին մեծ թվով ADAC-թուրք անդամներ հեռացել ակումբից դուրս գալու կոչին:

«ՇՊԻԳԵԼ»

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Ազգի ամրոցների որմնադիրները

Կարպիս Սուրենյանը հայ մտավորականության, նրա ստեղծագործ մասի կեցությունն ու բնույթն արտահայտող արվեստագետ է: Գրողը մեր գրականության մեջ ստեղծել է հոգեւոր բարձր վիճակներով ապրող մարդու կերպարներ: Հատկանշական է, որ այդպիսի հերոսի նկարագիրը գոյացել է ներքին համավերապրման ձեւով, որի շնորհիվ մենք հաղորդվում ենք մեծ անհատների կենսափորձին: Դա, իրոք, գեղեցիկի աշխարհն է, որը միշտ մնում է մարդու հոգում:

Կարպիս Սուրենյանը ծնվել է 1925 թ. Աթենքում, հնագույն, բայց չծերացող մշակույթի օրրանում: Սուրենյանին միշտ հարազատ է եղել եւ այժմ էլ այդպիսին է հունական ֆենոմենը: Մելքոնյան վարժարանում ուսանելու տարիներին, ինչպես եւ հետագա ողջ ընթացքում Սուրենյանը պահպանել է ակնածանքի զգացումը հույն ժողովրդի եւ նրա կերտած մշակույթի հանդեպ:

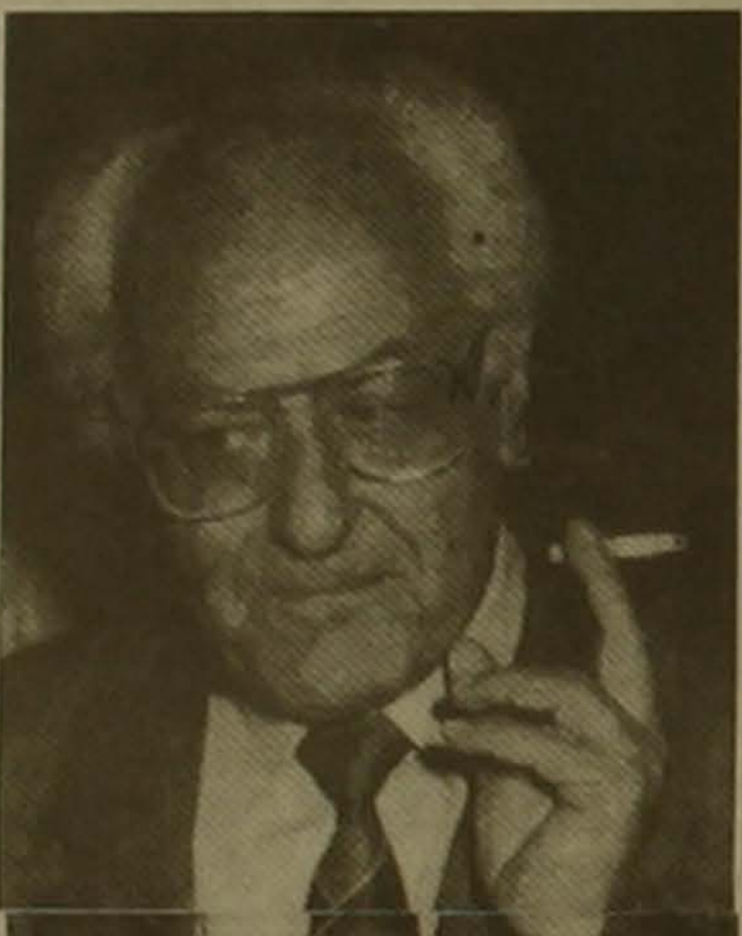

Այսուհանդերձ, Սուրենյանը դուրս է եկել հելլեն իրականության շրջանակներից եւ իր հոգում տեղ բացել աշխարհի ժողովուրդների հոգեւոր մշակույթի հիմնական արժեքների համար: Գրողի մտահայեցումը հավակնում է ընդգրկել անընդգրկելին մարդկային ոգու հերոսական սլացքի ձեւով դեպի անհունը, բովանդակ աշխարհի հետ հաղորդվելու ձգտումով: Չնայած իր մեծ ընդգրկումին, գրողի մտահայեցումը կրավորական չէ: Ինչին էլ նա ձեռք է մեկնել, այն իմացել է իբրեւ հոգեւոր իրողություն, այսինքն նրա իմացածն իր ներաշխարհում ապրում է իր իսկական կեցությամբ: Նրա գործը միշտ էլ դառնում է մի նոր, իսկական ստեղծագործություն՝ ստեղծագործողների վերաբերյալ: Այս առումով, նշանավոր մարդկանց նվիրված Սուրենյանի էսսեները հիշեցնում են Թոմաս Մանի եւ Ստեֆան Ցվայգի ստեղծագործությունները, թեեւ միանգամայն այլ գեղագիտական հանգով եւ իմաստավորմամբ: Տպավորիչ են Մարտիրոս Սարյանի, Ավետիք Իսահակյանի, Վիլյամ Սարոյանի, Ալան Հովհաննեսի եւ մեր մշակույթի մյուս իսկաների կերպարների սուրենյանական կերտվածքները:

Անվարան կարելի է ասել, որ Կարպիս Սուրենյանի աշխարհն այլ է, թեեւ նա մեզ հետ ապրում է միեւնույն աշխարհում: Բնության, մարդու, հայրենիքի սուրենյանական ըմբռնումը ենթադրում է ուրիշ հարթության, հոգեւոր այլ մակարդակ: Խնդիրն այստեղ գեղարվեստական պայմանականությունը չէ, որը թույլ է տալիս «խաղալու» իրականության հետ, մոտենալու նրան այլ չափումներով: Ընդհակառակը, Սուրենյանի աշխարհը ժամանակային կարգով ու ծավալներով լիովին համապատասխանում է մերին: Սակայն այդ իրական աշխարհում նա կարողանում է ավելի խորը տեսնել եւ ավելի հեռուն, որ ամենակարեւորն է, տեսածը իմաստավորել իր բազմահարուստ փորձի տեսանկյունից: Գերազանց իմանալով համաշխարհային գրականությունն ու փիլիսոփայությունը, նա իր հարազատ հայկական իրականությունը դիտում է համամարդկայինի, հարատեւի, ճշմարտի չափանիշներով եւ պատշաճության սահմաններում մեզ ցույց է տալիս մեր ազգային մեծությունը, մնայունը, մեր հոգեւոր գանձերի երկակի՝ ազգային եւ համամարդկային կողմերը: Ուստի Սուրենյանի ստեղծագործությունը մեզ համար չունի լոկ ազգային մշակութային արժեք: Նա մեզ ծանոթացնում, ճանաչելի է դարձնում մեր էությունը, սերմանում արժանապատվություն, դաստիարակում գեղեցիկի, ազնվության ոգով:

Սուրենյանի մոտ զարմանալիորեն միահյուսված են խորհրդավորն ու առօրեականը: Նա ոչնչով աչքի ընկնող, հասարակ թվացող իրողությունները հիանալի վարպետությամբ է իմաստավորում, տեսնում դրանց իրական տեղը, հայտնաբերում ընդհանուրի հետ ունեցած կապերը, միասնականը տարրասեռի մեջ, այսինքն իրականությունը տեսնում է իր ներառկա լույսերի մեջ: Մարդու ամենամեծ կարողությունը անիրականն իրականից տարբերելն է: Այս բարեմասնությամբ գրողը շռայլորեն է օժտված: Նրա պատումը զարգանում է խորհրդավորի եւ առօրեականի զուգորդմամբ:

«Աշխարհն ընդգրկելու ձգտումը, որ բնական եւ անհրաժեշտ է մեծ արվեստագետի համար, նշանակում է ի սկզբանե զգալ իր բուն կենտրոնը գտնելու պահանջը եւ գտնել իրոք, այլապես դա մի կույր, տանջալից մոլորաշրջիկություն կդառնար աշխարհի լաբիրինթոսում»: Այս խոսքերը Սուրենյանը գրել է Մարտիրոս Սարյանի վերաբերյալ: Այս խոսքերը վերաբերում են նաեւ իրեն՝ Սուրենյանին, եւ նրանք այդքան հեշտությամբ չէին ծնվի, եթե չարտահայտեին իր իսկ կյանքի առանձնահատկությունը: Մարդը գտել է իր էության, իր հոգեւոր ակտիվության կենտրոնը: Հայրենադարձությունը գրողի համար ամենամեծ թեման է: Հայրենադարձությունը Սուրենյանը չի մեկնաբանում լոկ աշխարհագրական իմաստով, որպես բնակավայրի փոփոխություն, գրողի մտահոգությունը լոկ հայապահպանությունը չէ բառիս ֆիզիկական իմաստով: Նա իր քաղաքացիական պարտքն է համարում խորապես եւ բազմակողմանիորեն դաստիարակելու հայ մարդուն: Հայրենադարձությունը մարդու հոգեւոր վերածնունդն է:

Սա հայրենասիրության նորովի ըմբռնում է, նորություն գեղարվեստական գրականության եւ փիլիսոփայության մեջ: Սուրենյանն այս բանը ցույց է տվել Մարտիրոս Սարյանի օրինակով, որի հանճարը կարող էր բացահայտվել, եթե արվեստագետը գտնում է այն սրբազան միջավայրն իր կոլորիտի յուրահատկությամբ, որ մենք հայրենիք ենք անվանում:

Որպես թարգմանիչ Սուրենյանը երկրորդում է Մասեհյան, Դաշտենց անունները: Վկայությունը «Կարամազով եղբայրներն» ու «Ֆորսայթների պատմությունն» է: Թարգմանչական արվեստի այս գլուխգործոցների մասին շատ է գրվել: Գրողը հատկապես «Կարամազով եղբայրների» վերաբերյալ ունի հատուկ ուսումնասիրություն, որը միաժամանակ գեղարվեստական թարգմանության յուրատիպ տեսություն է:

Այստեղ պետք է ավելացնել նաեւ «Չհանդոգյա» Ուպանիշադի մասնակի թարգմանությունը, որով Սուրենյանը շարունակում է Հայկազուն Տետեյանի ձեռնարկած գործը ներկայացնելու Արեւելքի հոգեւոր արժեքները հայ ընթերցողին:

Կարպիս Սուրենյանի հոգեւոր փորձը հագեցված է իմաստնությամբ: Բացելով նրա գրքերից ցանկացածը, ամեն մի էջում կարելի է առնչվել այդ փորձի խորությանը, որն ընթերցողին դուրս է բերում իր առօրեա-կենցաղային, մարմնական ինքնությունից եւ բարձրացնում այլ հարթության:

Դժվար է պատկերացնել, թե ինչպես է հաջողվել գրողին պահպանելու ոգու այս զգացողությունը: Չէ՞ որ ոգեշնչումը ենթադրում է հոգեւոր ուժերի ծայրահեղ լարում, հետեւաբար տեղատվություն, ընդհանրապես գաղափարով համակվածությանը սովորաբար հաջորդում է իրականությունից «անջատվելու» փոքրիկ հոգսերով ու հույսերով ապրելու հակումը:

Կարպիս Սուրենյանը՝ իսկական քաղաքացին, տաղանդավոր ստեղծագործողն ու իմաստուն մարդն ապրում է արտակարգ համեստորեն: Նա իրեն լիովին բավարարված է զգում կենսուժերն իր ժողովրդին ծառայեցնելու փաստի գիտակցումից ու բուն ստեղծագործ աշխատանքից բխող բերկրանքի վայելումից:

Այսպիսի աշխարհըմբռնումը Սուրենյանի հայրենասիրությանը հաղորդում է միանգամայն առողջ, ոչ մոլեռանդ, ժամանակակից, կոնկրետ պատմական բնույթ:

20-րդ դարի սկզբին հայ ժողովուրդն անցավ դժոխքի բոլոր պարունակներով: Երեւակայության մեջ չամփոփվող տառապանքի անհամար վիճակներ բաժին հասան, կորցրեց իր բյուրավոր զավակներին: Հիշատակները թարմ են, կորուստը ցնցող: Սակայն այս անգամ էլ հայը դիմացավ եւ բարոյապես մնաց առողջ: Դա գուցե զարմացնի ուրիշներին: Իսկ մենք առաջվա նման մասնակցում ենք համաշխարհային գործերին, եւ ծնունդ տալիս նոր անհատականությունների, որոնց մասին հարկ է խոսել ամենաբարձր չափանիշներով: Նման անհատականություն է Կարպիս Սուրենյանը:

ԱՇՈՏ (ՌՈԲԵՐՏ) ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

ԱՄՆ

Մեսրոպ արք. Աշճյանը հեռանում է ասպարեզից

«Ամեն բանի ժամանակը կայ: Հիմա իմ ժամանակը հասած է, որ ինքզինքս տամ առաւելագոյն չափով Աստուծոյ եւ վայելեմ իր բարիքը, եւ զիս աւելի լաւ ճանչնամ աղօթքի եւ խոկումի մէջ»: Փետրվարի 20-ին նման նամակով Ամերիկայի արեւելյան շրջանի եւ Կանադայի թեմի կրոնական եւ ազգային ժողովին է դիմել թեմի բազմամյա առաջնորդ բարձրաշնորհ Տ. Մեսրոպ արք. Աշճյանը՝ խնդրելով իր թեկնածությունը, ըստ կանոնադրության, չառաջադրել առաջիկա մայիսի 1-ին կայանալիք առաջնորդական ընտրություններում: Մեսրոպ արք. Աշճյանը քսան տարի շարունակ իր գործունեությամբ նվիրված է եղել արեւելյան թեմին եւ այժմ Մեծի Տանն Կիլիկիո կաթողիկոսությունը պատրաստվում է եռանուն մի ցանկ ներկայացնել Ամերիկայի արեւելյան շրջանի եւ Կանադայի թեմի կրոնական Ազգային ժողովին, որպեսզի վերջինս կարողանա ընտրել ամբողջանվեր մի նոր առաջնորդ առաջիկա քառամյա շրջանի համար: Այս մասին հաղորդում է Փարիզի «Յառաջ» օրաթերթը:

ԹՈՒՐՔԻԱ

Ոստիկանության քննադատները մերկացնող ֆիլմ

«Անհեթեթություն է պնդել, թե Թուրքիայում կտտանքներ չկան: Խնդիրներ լուծելու մեր անկարողության հիմնական պատճառն այն է, որ մենք վախենում ենք դիմագրավել», ասել է թուրք ռեժիսոր Մուստաֆա Ալթիօքլարը, որի նոր «Ծանր վեպը» ֆիլմը մեծ աղմուկ է բարձրացրել Թուրքիայում՝ բացահայտելով ենթադրյալ ապստամբների կամ քաղաքական հակառակորդների դեմ պետական հովանավորությամբ կատարվող վայրագությունները:

«Ծանր վեպը», ըստ Ասոշիեյթեդ պրես միջազգային գործակալության թղթակից Յալման Օնարանի հոդվածի, որը տպագրվել է «Արմինյըն Միրոր Սփեքթեյթըր» շաբաթաթերթի փետրվարի 21-ի համարում, նման չէ 1978-ին նկարահանված ամերիկյան «Կեսգիշերային ճեպընթացը» ֆիլմին, որտեղ թուրքական բանտերում թմրադեղերի մաքսանենգության պատճառով բռնված երիտասարդ ամերիկացու տանջանքները չափազանցված են որակվել թուրքական պաշտոնական շրջանակներում՝ ընդամենը հինգ տարի առաջ հեռուստատեսային ցուցադրումից հետո: Այստեղ պատկերված են հասարակ մարդիկ, որոնք ծայրաստիճան աղքատության մեջ, բռնություններով ու թմրադեղերով «հագեցած» տառապալից կյանք են ապրում Ստամբուլի հետնախորշերում:

Ֆիլմը, դարձյալ ըստ հոդվածի հեղինակի, ամենաշատ դիտված ֆիլմն է դարձյալ Թուրքիայում ոչ միայն այն պատճառով, որ շոշափում է մինչ այդ «տաբու» համարված բռնությամբ հարցաքննություն կատարելու խնդիրը, այլ հատկապես այն, որ վերջերս ամբողջ երկիրը խիստ քննադատության է ենթարկվել միջազգային հասարակության կողմից մարդու տարրական իրավունքների դեմ կատարված ոտնձգությունների համար:

Ֆիլմում գլխավոր հերոսը հանգիստ բնավորության տեր երիտասարդ Սալիհն է, որը սկսում է հակադրվել իր շրջապատում գործող կազմակերպված հանցագործություններին եւ փախուստի դիմում, երբ հարձակվում է ընկերուհուն վիրավորած մի անցորդի վրա: Ֆիլմի ամենացնցող տեսարաններից մեկում ոստիկանությունը տանջում է Սալիհի հորը՝ իմանալու, թե որտեղ է որդին: Հետագայում ոստիկանությունը տանջում է նաեւ Սալիհին՝ նրանից խոստովանություն ձեռք բերելու նպատակով:

Ֆիլմի այս հատվածներից վրդովված, իշխանությունները բողոքել են դատախազությանը, որն էլ իր հերթին հետաքննություն է սկսել պարզելու, թե արդյոք ֆիլմը որեւէ կերպ հակասո՞ւմ է երկրում գործող օրենքներին: Հետաքննությունը բավական մեծ աղմուկ է բարձրացրել տեղական թերթերում, որոնցում լրագրողներից շատերը նշել են, թե իշխանությունները քննադատում են մի ֆիլմ, որը պարզապես իրականությունն է պատկերում: Տանջանքների միջոցով հարցաքննությունները սովորական երեւույթ են Թուրքիայում, որի հետեւանքով երկիրը չի կարողանում մուտք գործել Եվրամիություն:

Ֆիլմի պրոդյուսերներն այժմ ձեռնամուխ են եղել ֆիլմի թողարկմանը նաեւ քրդերեն ենթատեքստով, որպեսզի այն ցուցադրվի երկրի հարավարեւելյան շրջաններում: Սա աննախադեպ իրադարձություն է, որովհետեւ քրդերեն լեզվով հաղորդումներն ու ուսուցումն ընդհանրապես արգելված են երկրում:

ԵՐՈՒՍԱՂԵՄ

Նոր հրատարակություն հայ արվեստի պատմության վերաբերյալ

Երուսաղեմի հայոց պատրիարքարանի թիվ 285 ձեռագիրը, որ կոչվում է «Կաֆայի վարք անապատական հարանց», ուսումնասիրության նյութ է դարձել Երուսաղեմի եբրայական համալսարանի հայագիտական ամբիոնի հայ արվեստի պատմության դասախոս, դոկտ. Նիրա Ստոունի համար, որը վերջերս Բելգիայում Պետերս հրատարակչատան լույս ընծայած իր նոր գրքով օտար ընթերցողին է ներկայացրել հայկական մանրանկարչության քիչ ծանոթ, բայց հատկանշականորեն ծոխ դպրոցը: Այս մասին է տեղեկացնում Փարիզի «Յառաջ» օրաթերթում տպագրված վերոհիշյալ համալսարանի հաղորդագրությունը, որտեղ նշվում է նաեւ, որ ցարդ որեւէ ուսումնասիրություն հրատարակված չի եղել այդ հարուստ մանրանկարներով զարդարված ձեռագրի մասին, որտեղ եգիպտոսի անապատական հայրերի կյանքն է նկարագրված:

Հեղինակն իր գրքում անդրադարձել է ոչ միայն ձեռագրի մանրանկարչական արվեստի նուրբ առանձնահատկություններին, այլ նաեւ քաղաքական, սոցիալական եւ կրոնական այն մթնոլորտին, որոնցում պատրաստվել է ձեռագիրը: Նրան այդ գործին մղել եւ քաջալերել են հայազգի երկու խոշոր գիտնականներ՝ դոկտ. Սիրարփի Տեր-Ներսիսյանն ու Նորայր արք. Պողարյանը:

Երուսաղեմի եբրայական համալսարանը մեկն է աշխարհի այն հազվագյուտ հաստատություններից, որտեղ հայ արվեստի պատմությունը դասավանդվում է իբրեւ ինքնուրույն առարկա: Դոկտ. Ստոունը բացի հայագիտական ամբիոնից, դասավանդում է նաեւ այդ համալսարանի արվեստի պատմության բաժնում:

Հ. Օ.

ՀՈԲԵԼՅԱՐ

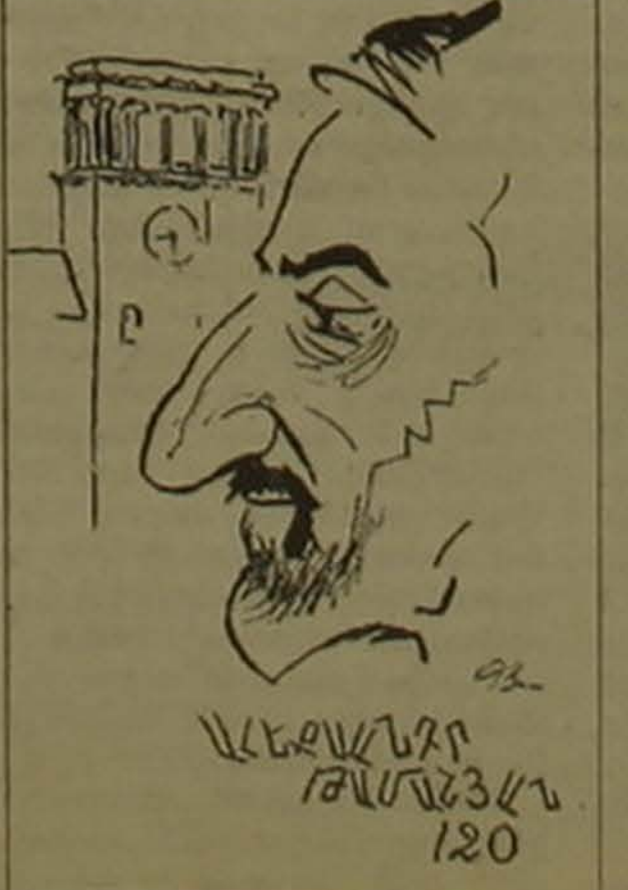

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մարզական

ԲՌՆՑՔԱՄԱՐՏ

Արթուր Գրիգորյանի 6-րդ հաղթանակը

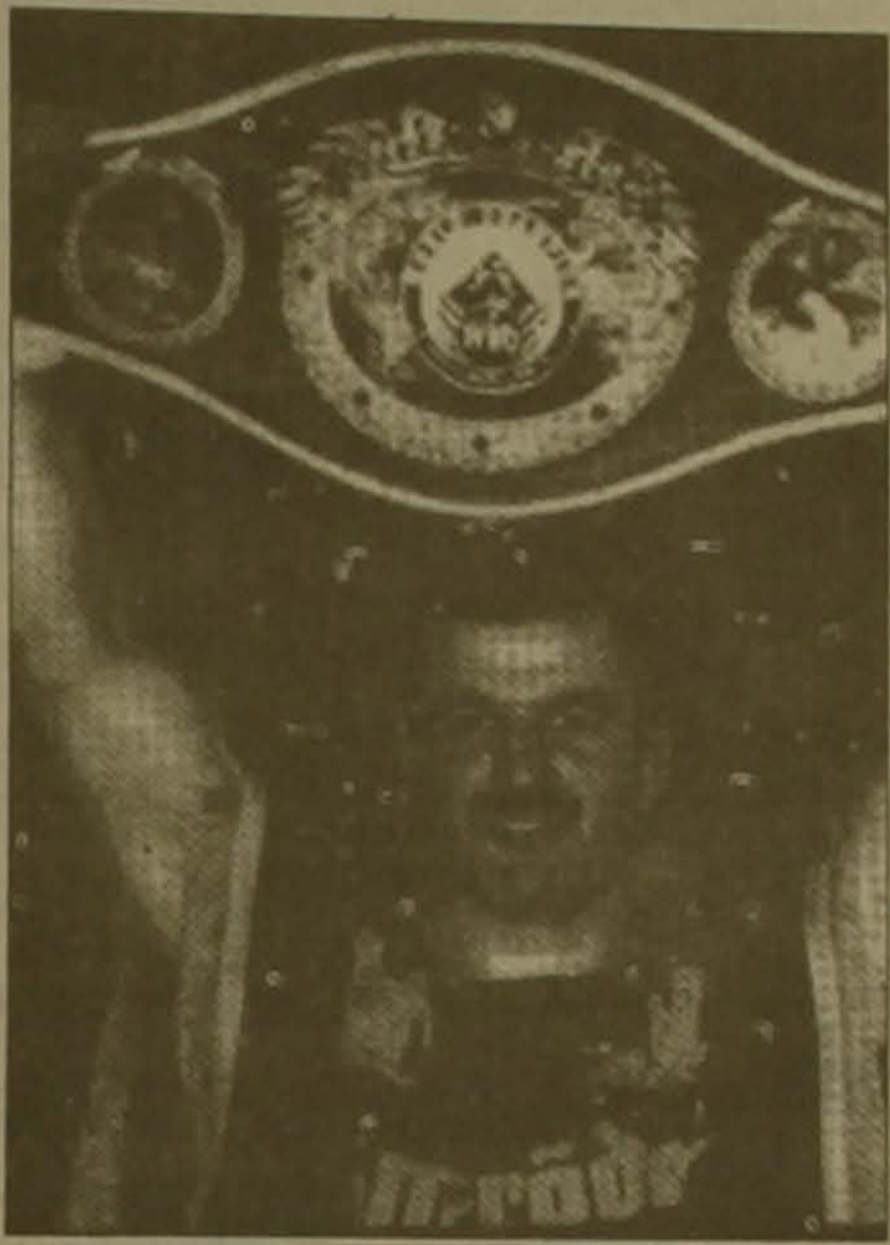

Գերմանիայի Համբուրգ քաղաքում կայացած մրցումներում նոր հաջողության հասավ մեր հայրենակից Արթուր Գրիգորյանը։ Պրոֆեսիոնալ բռնցքամարտի թեթեւ քաշում աշխարհի հնգակի չեմպիոնը պահպանեց բարձր կոչումը գերմանացի Մարկո Ռուդոլֆի հետ մենամարտում։

Մենամարտն ընթացավ 30-ամյա բռնցքամարտիկի գերազանցությամբ, իսկ 4-րդ ռաունդում Գրիգորյանը նոկաուտի ենթարկեց մրցակցին։

Հիշեցնենք, որ ղարաբաղցի ծնողների զավակ, Տաշքենդում ծնված ու մեծացած մարզիկը նախկինում մեծ հաջողությունների է հասել սիրողական ռինգում։ Եղել է Խորհրդային Միության եւ ԱՊՀ երկրների չեմպիոն, հաղթել է միութենական ու միջազգային խոշոր մրցաշարերում։ Նա աշխարհի առաջնությունում երկրորդ տեղ է գրավել՝ արժանանալով արծաթե մեդալի։ 1991 թվականին Արթուր Գրիգորյանին շնորհվեց ԽՍՀՄ սպորտի վաստակավոր վարպետի կոչում։ Նա իր հաջող մրցելույթները սիրողական ամենաբարձր կարգի մրցումներում շարունակեց մինչեւ 1994 թվականը։ Իսկ երբ երկու տարի անընդմեջ Գրիգորյանը հաղթող դարձավ Գերմանիայի բաց առաջնությունում, տեղի մասնագետներն առաջարկեցին պայմանագիր կնքել եւ դառնալ իրենց պրոֆեսիոնալ ակումբի անդամ։ Այստեղ նույնպես հաջողություններն ուղեկցեցին տաղանդաշատ մարզիկին։

Սակայն Արթուրի համար հատկապես հիշարժան է 1996 թվականի ապրիլի 13-ը։ Այդ օրը նա աշխարհի չեմպիոնի կոչման համար մրցեց անպարտելի համարվող պուերտոռիկոցի Անտոնիո Ռիվերայի հետ եւ, 12 ռաունդանոց մենամարտում հաղթելով նրան, նվաճեց չեմպիոնի կոչումը։

Հաջորդ մեկուկես տարվա ընթացքում Գրիգորյանը եւս 4 մենամարտ անցկացրեց։ Բոլորում էլ նա հաղթեց մրցակիցներին ու պահպանեց իր բարձր կոչումը։ Իսկ չէ որ Արթուրի մրցակիցներն աշխարհի ուժեղագույն բռնցքամարտիկներն էին, որոնցից հատկապես նշենք արգենտինացի Ռաուլ Վալդիին։ Այդուհանդերձ, մեր հայրենակիցն է ամենաուժեղը։

Արթուր Գրիգորյանն արդեն չորս տարի կնոջ եւ երկու փոքրիկ դուստրերի հետ բնակվում է Գերմանիայում։ Նա դեռ շատ ծրագրեր, անելիքներ ունի։

Թերեւս, դրանցից գլխավորն այն է, որի մասին Արթուրն ասել է Զորի Բալայանին՝ զրույցի ժամանակ։ Նա մտածում է մրցելույթներն ավարտելուց հետո վերադառնալ Ղարաբաղ, այնտեղ ակումբ հիմնել ու նոր չեմպիոններ դաստիարակել։

ՇԱԽՄԱՏ

Նյու Յորքի բաց առաջնությունը

Երեկ Նյու Յորքում սկսվեց ավանդական միջազգային մրցաշարը, որը սովորականի պես շատ ուժեղ կազմ է հավաքել։ Մրցաշարին մասնակցում են մեր հանրապետության ուժեղագույն շախմատիստներ Վլադիմիր Հակոբյանը, Ռաֆայել Վահանյանը, Արտաշես Մինասյանը, Սմբատ Լպուտյանը, Աշոտ Անաստասյանը եւ Կարեն Ասրյանը։ Նյու Յորքի բաց առաջնության կազմակերպիչների հրավերով այս շախմատիստները հանդես են գալիս գլխավոր մրցաշարում։

Հիմնական մրցաշարից բացի՝ անցկացվում է նաեւ այլ մրցաշար, որին մասնակցում են Աշոտ Նադանյանը, Անդրանիկ Մատիկոզյանը, Վարուժան Հակոբյանը։

Տարիքային երկու խմբով

Տիգրան Պետրոսյանի անվան Հայաստանի շախմատի կենտրոնական տանն ավարտվեց Երեւանի պատանեկան առաջնությունը։

Ավագ տարիքի շախմատիստների մրցապայքարին մասնակցեցին մինչեւ 18 տարեկան 50 պատանիներ ու աղջիկներ։ Հիանալի հանդես եկավ ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարարության շախմատի դպրոցի սան Տիգրան Լ. Պետրոսյանը։ Հանրապետության վաստակավոր մարզիչ Գագիկ Սարգսյանի աշակերտը շվեյցարական մրցակարգով անցկացված մրցաշարի 9 հանդիպումներից 7-ում հաղթանակ տարավ, 2-ն ավարտվեց ոչ-ոքի եւ 8 միավորով նվաճեց մայրաքաղաքի չեմպիոնի կոչումը։ Հաղթողից ընդամենը կես միավորով հետ մնաց Վարդան Մելքոնյանը։ Նա եւս մրցումներն անցկացրեց առանց պարտության։ 6,5-ական միավորով 3–4-րդ տեղերը բաժանեցին Մանվել Ավետիսյանն ու Արթուր Հակոբյանը։ Մրցանակային 3-րդ տեղը շնորհվեց Ավետիսյանին, որի մրցաշարային գործակիցներն ավելի բարձր էին։

Կրտսեր տարիքի՝ մինչեւ 14 տարեկանների մրցաշարում հանդես եկան 76 մասնակիցներ։ Այստեղ չեմպիոնի կոչումը նվաճեց Էդգար Մեջինյանը, որը 9 հնարավորից 7,5 միավոր վաստակեց։ Երկրորդ տեղը գրավեց Զավեն Անդրեասյանը, երրորդը՝ Վահե Մենդելյանը։ Այս երկու շախմատիստները 7-ական միավոր վաստակեցին։

Երեւանի առաջնությունը նաեւ ընտրական բնույթ ուներ։ Ավագ տարիքի պատանիների մրցաշարից 12, իսկ կրտսերների մրցաշարից 18 մասնակիցներ իրավունք ստացան հանդես գալու Հայաստանի պատանեկան առաջնությունում։ Այն կանցկացվի ապրիլի 15-25-ը, Երեւանում։

ՀՈԿԵՅ

Հաղթանակներ եւ պարտություններ

Հյուսիսամերիկյան հոկեյի առաջնությունը գնալով ավելի է սրվում։

«Դետրոյթ Ռեդ Ուինգզը» երեք անընդմեջ պարտությունից հետո նախորդ տուրում վերջապես հաղթել էր «Չիկագո Բլեք Հոուքսին» 3-0 (այդ հանդիպման ժամանակ աչքի էին ընկել ռուս հոկեյիստները) եւ կենտրոնական դիվիզիոնում երկրորդ տեղում էր ընթանում։ Սակայն վերջին խաղում թիմը կրկին անհաջողության մատնվեց՝ 1-6 հաշվով զիջելով «Ֆիլադելֆիա Ֆլայերզին»։ «Կարոլինան», շնորհիվ իր ֆինն հարձակվող Սամի Կապանենի հեթ-տրիկի, 4-1 հաշվով հաղթեց «Էդմոնտոն Օյլերսին»։ «Բուֆալո Սեյբրզը» 3-0 հաշվով հաղթեց «Պիտսբուրգ Պինգվինզին»։ Հաղթող թիմի դարպասն անառիկ մնաց շնորհիվ սրա դարպասապահ Դոմինիկ Հաշեկի, որը 22 հարված չեզոքացրեց։

Բերենք նաեւ վերջին տուրի մյուս խաղերի արդյունքները. «Ֆլորիդա»-«Չիկագո»՝ 4-8, «Անահայմ»-«Կոլորադո էվելանշ»՝ 5-3, «Մոնրեալ Կանադիենս»-«Նյու Ջերսի Դեվիլզ»՝ 4-2, «Վանկուվեր Կենակս»-«Նյու Յորք Այլենդերս»՝ 6-2։

ԲԱՍԿԵՏԲՈԼ

Ջորդանի թիմի անսպասելի պարտությունը

Արտառոց ավարտվեց բասկետբոլի ազգային միության (NBA) առաջնության խաղերից մեկը։ Դալլասում տեղի «Մավերիկս» եւ «Չիկագո Բուլզ» թիմերի հանդիպման 3-րդ խաղափուլից հետո հյուրերը, որոնց գլխավորում է Մայքլ Ջորդանը, առջեւում էին 19 միավորի առավելությամբ։ Եվ այն պարզ ճշմարտությունը, որ պետք է պայքարել մինչեւ վերջ, կարծես թե հանրահայտ բասկետբոլիստն ու նրա խաղընկերները մոռացել էին։ «Մավերիկսը» 4-րդ խաղափուլում կարողացավ հավասարեցնել հաշիվը (NBA-ում խաղը խաղափուլից է, 12-ական րոպեով), իսկ լրացուցիչ ժամանակում հաղթեց NBA-ի 5-ակի չեմպիոնին։ Հաշիվն է 104-97։

Չափազանց խոշոր հաշիվ գրանցվեց Լոս Անջելեսում, որտեղ «Կլիպերսն» ընդունել էր «Տորոնտոյին»։ Դաշտի տերերը հաղթեցին 152-120 հաշվով։ «Վաշինգտոնը» 83-80 հաշվով պարտության մատնեց «Շառլոտա» ուժեղ թիմին։ Այստեղ աչքի ընկավ Կլիֆ Վեբերը, որը 22 միավոր բերեց, իսկ խաղավարտից 13 վայրկյան առաջ կատարեց վճռական նետումը։

Կարծում ենք, ընթերցողներին կհետաքրքրեն նաեւ մյուս արդյունքները. «Բոստոն»-«Դետրոյթ»՝ 92-96, «Նյու Յորք»-«Կլիվլենդ»՝ 85-88։

ԹԵՆԻՍ

Հաղթեցին Մարսելո Ռիոսը եւ Մարտինա Հինգիսը

ԱՄՆ-ի Ինդիան Ուելս քաղաքում (Կալիֆոռնիա) ավարտվեցին տղամարդկանց եւ կանանց խոշոր մրցումները։

Տղամարդկանց մրցաշարում՝ Նյուսուիկի առաջնությունում, որտեղ մրցանակային հիմնադրամը 2 մլն 450 հազար դոլար էր, հաղթեց Մարսելո Ռիոսը (Չիլի)։ Նա նախ քառորդ եզրափակչում պարտության մատնեց չեխ Պետր Կորդային (6-4, 6-2)՝ վրեժ լուծելով Ավստրալիայի բաց առաջնության եզրափակչում կրած պարտության համար։ Ապա՝ կիսաեզրափակչում, մրցաշարի նորեկ, երիտասարդ ամերիկացի Յան-Մայքլ Գեմբելին (7-6, 6-3)։ Իսկ վճռական հանդիպման ժամանակ Ռիոսը դժվար հաղթանակի հասավ Անգլիայի ներկայացուցիչ Գրեգ Ռուսեդսկու նկատմամբ։ Լարված պայքարի մասին է խոսում հաշիվը՝ 6-3, 6-7, 7-6, 6-4։ Սա Ռիոսի մարզական կարիերայում ամենախոշոր հաջողությունն է։ Այս հաղթանակը նրան հնարավորություն տվեց աշխարհի լավագույն թենիսիստների ցուցակի 7-րդ հորիզոնականից բարձրանալ մինչեւ 3-րդը։

Կանանց մրցաշարի՝ էվերտի գավաթի խաղարկության եզրափակիչ խաղում հանդիպեցին շվեյցարուհի Մարտինա Հինգիսն ու ամերիկուհի Լինդսեյ Դեւենպորտը։ Հիշեցնենք, որ կիսաեզրափակիչում վերջինիս մրցակցուհին՝ գերմանուհի Շտեֆի Գրաֆը, վնասվածքի պատճառով հրաժարվեց խաղը շարունակել։ Իսկ մյուս կիսաեզրափակիչում Հինգիսը պարտության էր մատնել նորահայտ աստղ Վենուս Վիլյամսին (ԱՄՆ)։ Վճռական խաղում շվեյցարուհին վստահ առավելության հասավ Ատլանտայի օլիմպիական չեմպիոնուհի, անցյալ տարվա այսօրինակ մրցաշարի հաղթող Դեւենպորտի նկատմամբ։ Այսպիսով Հինգիսը ռեւանշի հասավ հունվար ամսին Ճապոնիայում անցկացված Պան Պասիֆիկ մրցաշարում ամերիկուհուց կրած պարտության դիմաց։ 17-ամյա թենիսիստուհին ավելի ամրապնդեց առաջատարի իր դիրքը աշխարհի լավագույնների ռեյտինգ-ցուցակում։

Ավելացնենք, որ կանանց մրցաշարում մրցանակային հիմնադրամը 1 մլն 250 հազար դոլար էր։

ՖՈՒՏԲՈԼ

Եվրագավաթների 1/4 եզրափակչի պատասխան խաղերը

Այսօրվանից կսկսվեն եվրագավաթների խաղարկությունների քառորդ եզրափակիչ փուլի պատասխան հանդիպումները։

Այսօր կմրցեն ՈւԵՖԱ-ի գավաթի, վաղը՝ Չեմպիոնների լիգայի, իսկ մյուս օրը՝ Գավաթակիրների գավաթի խաղարկությունների մասնակիցները։

Ահա թե որ թիմերը կմրցեն միմյանց հետ։ Փակագծերում տրված են առաջին խաղերի արդյունքները։

ՈւԵՖԱ-ի գավաթ

«Սպարտակ» Ռուսաստան-«Այաքս» Հոլանդիա (3-1), «Աստոն Վիլլա» Անգլիա-«Ատլետիկո» Իսպանիա (0-1), «Շալկե-04» Գերմանիա-«Ինտեր» Իտալիա (0-1), «Օսեր» Ֆրանսիա-«Լացիո» Իտալիա (0-1)։

Չեմպիոնների լիգա

«Դինամո» Ուկրաինա-«Յուվենտուս» Իտալիա(1-1), «Բորուսիա» Գերմանիա-«Բայեր» Գերմանիա (1-1), «Մանչեսթր Յունայթեդ» Անգլիա- «Մոնակո» Ֆրանսիա (0-0)։

Գավաթակիրների գավաթ

«Լոկոմոտիվ» Ռուսաստան-ԱԵԿ Հունաստան (0-0), «Չելսի» Անգլիա-«Բետիս» Իսպանիա (2-1), «Վիչենցա» Իտալիա-«Ռոդա» Հոլանդիա (4-1), «Շտուտգարտ» Գերմանիա-«Սլավիա» Չեխիա (1-1)։

ՋՐԱՑԱՏԿ

Միջազգային մրցաշարն ավարտվեց

Մոսկվայում, «Օլիմպիական» մարզահամալիրի ջրավազանում անցկացված «Գարնանային ծիծեռնակներ» ավանդական միջազգային մրցաշարն ավարտվեց։

Մրցումների վերջին օրն իրենց հարաբերությունները պարզեցին 10 մ աշտարակացատկի տղամարդ մասնակիցները։ Պայքարն ընթացավ Ռուսաստանի եւ Չինաստանի ներկայացուցիչների միջեւ։ Հաղթողի կոչումը նվաճեց չին ջրացատկորդ Հե Վեյը, որը 288.42 միավոր վաստակեց։ Երկրորդ տեղը գրավեց Վլադիմիր Տիմոշինինը (Ռուսաստան)՝ 286,11, երրորդը՝ Փենգ Բոն (Չինաստան)՝ 279,99։ Հաջորդ երեք տեղերում ռուսաստանցի մարզիկներն էին։

Բելգիացի Թոմ Սթիլսը (ձախից), որը հաղթեց Փարիզ-Նիցցա մրցարշավի երկու փուլերում

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

օրվա հետքով

ՄՈՍԿՎԱ

Ընտրությունները Ռուսաստանում

16 ՄԱՐՏ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»: ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ լրատվական գործակալությունը հաղորդեց, որ վաղ առավոտյան Սամարայում եւ Տոլյատիում բնակվող Հայաստանի քաղաքացիներ եկել են ինչ-որ ընտրատեղամաս՝ քվեարկելու համար: Սակայն այնտեղ նրանց ասել էին, որ ԿԸՀ-ի որոշմամբ Ռուսաստանում ընտրություններն անց են կացվում միայն Մոսկվայում: Նշենք, որ գործակալության տվյալների համաձայն միայն Սամարայում բնակվում է շուրջ 100 հազար հայ, որոնցից 10 հազարը ՀՀ քաղաքացիներ են: Այս թվերը դժվար է ստուգել կամ հերքել: Վերջին տեղեկությունների համաձայն, այսօր Ռուսաստանի տարածքում գործում է ՀՀ նախագահի ընտրությունների 2 ընտրատեղամաս: Եվ երկուսն էլ գտնվում են Մոսկվայում, Հայաստանի դեսպանատանը: Ընտրողները բաժանվել են ընտրատեղամասերի միջեւ ըստ այբուբենի: Ընտրություններին մասնակցում են ՀՀ բոլոր քաղաքացիները, այլ ոչ միայն նրանք, ովքեր նախապես գրանցվել են դեսպանատանը: Ի դեպ, նախապես գրանցվածների ընդհանուր թիվը կազմում է 2.335 հոգի: Մոսկվայի ժամանակով ժամը 16:00-ի դրությամբ այստեղ արդեն քվեարկել էր 1.510 քաղաքացի: Սպասվում է, որ այդ թիվը մինչեւ օրվա վերջ առնվազն կկրկնապատկվի, քանի որ այսօր Ռուսաստանում սովորական աշխատանքային օր է եւ ամենեւին ոչ բոլորն են հնարավորություն ունեցել քվեարկելու աշխատանքային ժամերին: Այդուհանդերձ, համեմատության կարգով հարկ է նշել, որ նույնիսկ առավոտյան եւ ցերեկային ժամերին արձանագրվել է ընտրողների զգալիորեն ավելի մեծ ակտիվություն, քան 96-ի սեպտեմբերին, երբ ընտրությունները կիրակի օրն էին անցնում: Նախագահի 12 թեկնածուներից մոսկովյան 2 ընտրական հանձնաժողովներում միակ ներկայացուցիչ ունի Վազգեն Մանուկյանը: Ինչպես «Ազատության» մոսկովյան թղթակցին հայտնեց թիվ 1 ընտրական հանձնաժողովի նախագահ, ՀՀ հյուպատոս Աշոտ Մանուկյանը, «Ներկա են 4 նախագահական թեկնածուների վստահված անձինք, որոնք ուշադիր հետեւում են ընտրությունների ընթացքին: Որեւէ դիտողություն չի եղել ոչ մեկի կողմից»: Կարեն Դեմիրճյանի, Արամ Սարգսյանի եւ Վազգեն Մանուկյանի վստահված անձինք հայտնեցին, որ ընտրատեղամասերում որեւէ խախտումներ չեն գրանցվել: Վստահված անձինք չունեն որեւէ բողոքներ, կապված ընտրությունների ընթացքի եւ կազմակերպման հետ:

ԱՊ ԳԱԳԱԹԱԺՈՂՈՎ

Ռ. Քոչարյանի պատճառով Ալիեւը հավանաբար չգնա Մոսկվա

16 ՄԱՐՏ, BBC: Հեյդար Ալիեւը խորին մտահոգություն եւ վրդովմունք հայտնեց Հայաստան C-300 հրթիռային համալիրներ առաքելու Ռուսաստանի ծրագրերի կապակցությամբ: Այդ մասին ասվում է Բորիս Ելցինին հղված Հեյդար Ալիեւի նամակում: Ադրբեջանի խորհրդարանի պատգամավոր, հակաօդային զորքերի գեներալ Վլադիմիր Տիմոշենկոյի խոսքերով, C-300 համալիրները պատկանում են «երկիր-օդ» տիպի հրթիռներին, այսինքն «համալիրը կոչված է ոչնչացնելու օդային թիրախները, բարձրացնում է Հայաստանի պաշտպանական հզորությունը: Նրանք ի վիճակի են վարել լայնածավալ մարտական գործողություններ»: Գեներալի կարծիքով, այսօրվա դրությամբ Հայաստանում կան շատ ավելի հզոր հրթիռներ «երկիր-երկիր» տիպի, որոնք ի վիճակի են թիրախներ խոցել երկու հազար կիլոմետր հեռավորության վրա: Տեղի ռազմական մասնագետները պնդում են, որ այդ տիպի հրթիռներն առաքվել են հարեւան հանրապետություն ի թիվս այլ սպառազինությունների, որոնց ընդհանուր արժեքը 1 մլրդ դոլար է կազմում: Ադրբեջանը Ռուսաստանից պահանջում է ետ վերցնել Հայաստանին մատակարարված սպառազինությունը: Բաքուն մեծ հույսեր էր կապում անցյալ տարի ստեղծված Հայաստանի, Ռուսաստանի եւ Ադրբեջանի մասնակցությամբ եռակողմ հանձնաժողովի հետ, սակայն այդ հանձնաժողովը դեռ չի էլ սկսել աշխատանքները: Բաքվի պաշտոնական ներկայացուցիչների խոսելաձեւը, ինչպես նաեւ նախագահի շրջապատից ստացված տեղեկատվությունը համոզել են տեղի դիտորդներին, որ Հեյդար Ալիեւն ամենայն հավանականությամբ չի մասնակցի ԱՊՀ երկրների մոսկովյան գագաթաժողովին: Որոշ վերլուծաբաններ ենթադրում են նաեւ, թե Հեյդար Ալիեւը չի ցանկանում ներկա գտնվել Համագործակցության պաշտոնական միջոցառմանը, որին Հայաստանը ներկայացնելու է Ռոբերտ Քոչարյանը: Վերջինս, ինչպես հայտնի է, չնայած այսօր Հայաստանի ղեկավարի պաշտոնակատարն է, սակայն ոչ պակաս չափով մարմնավորում է Ադրբեջանի ենթակայությունից փաստորեն դուրս եկած Լեռնային Ղարաբաղը:

Ընտրությունները Ֆրանսիայում

16 ՄԱՐՏ, RFI, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»: Ընտրություններն արտասահմանում անց են կացվում միայն այն քաղաքներում, որտեղ կան ՀՀ դեսպանատներ կամ հյուպատոսարաններ: Արեւմտյան Եվրոպայում այդպիսի քաղաքներն են Լոնդոնը, Բոննը, Վիեննան եւ Փարիզը: Ֆրանսիայում միայն մեկ ընտրական տեղամաս կա՝ ՀՀ դեսպանատան շենքում: Ի տարբերություն մյուս օրերի, երբ մուտքը կատարելապես անպաշտպան է, այսօր դեսպանատան առջեւ մի ոստիկան է կանգնած: Դեսպանատան առաջին հարկի մեծ սրահը հարմարեցված է ընտրությունների համար: Սրահի անկյունում սեղանի առջեւ նստած են Ֆրանսիայում Հայաստանի հյուպատոս Սողոմոնյանը եւ դեսպանատան մշակութային կցորդ Լիլիթ Գրիգորյանը: Նրանք ընտրական հանձնաժողովի անդամներ են: Հանձնաժողովի նախագահն է Ֆրանսիայում Հայաստանի դեսպան Վահան Փափազյանն է, որը, սակայն, շտապ մեկնել է Երեւան՝ մոր մահվան պատճառով: Ըստ պաշտոնական տվյալների, Ֆրանսիայում շուրջ 5 հազար Հայաստանի քաղաքացի կա: Ֆրանսիայում Հայաստանի հյուպատոս Համիկ Սողոմոնյանը RFI-ի թղթակցին պատմեց հետեւյալը. «Նախնական ցուցակներում նշված է շուրջ 5 հազար մարդու անուն: Սակայն հնարավորություն է տրվել, որ ընտրություններին մասնակցեն Ֆրանսիայում այս պահին գտնվող ՀՀ բոլոր քաղաքացիները, որոնք ներկայանում են դեսպանատուն, ստանում տեղեկանք, գրանցվում ու քվեարկում: Փարիզում, իհարկե, քիչ հայ է բնակվում: ՀՀ քաղաքացիները հիմնականում բնակվում են հարավում՝ Լիոնում եւ Մարսելում: Ցավոք սրտի, ԿԸՀ-ն թույլ չտվեց, որ մենք այնտեղ կազմակերպենք ընտրություններ: Մինչ ընտրությունները ես խոսել եմ մարսելահայերի եւ լիոնահայերի հետ եւ առաջարկել, որ նրանք ավտոբուսով գան Փարիզ: Սակայն դա կապված է ծախսերի հետ, այդ պատճառով էլ այդ տարածքից դեռ ոչ մի ընտրող չի ներկայացել»: Ըստ «Ազատության» թղթակից Ռուզան Կյուրեղյանի, Փարիզի դեսպանատանը պետք է լինեին նաեւ դիտորդներ եւ վստահված անձինք ԱժՄ-ից, որոնք, սակայն, չեն ներկայացել: Իսկ Ռոբերտ Քոչարյանի կողմից վստահված անձ չի էլ նախատեսվել:

ԳԹԱՍՐՏՈՒԹՅԱՆ ԿՈՉ

Ռազմիկ Մանուկյանն աշխատում է ՀՀ «Գիտելիք» միությունում որպես հյուսն, 3000 դրամ աշխատավարձով: Նրա խնամքի տակ են գտնվում իր եւ որդու ընտանիքները, քանզի որդին եւ հարսը գործազուրկ են: Ռ. Մանուկյանի խնամքին է նաեւ 20-ամյա թոռը՝ Արման Մանուկյանը, որ դժբախտ պատահարի պատճառով դարձել է անդամալույծ: Նրա ողնաշարը վնասված է, Հայաստանում բժիշկները նրան չեն կարողացել օգնել եւ ըստ մասնագետների, ապաքինվելու համար անհրաժեշտ է նրան վիրահատության ենթարկել Գերմանիայում: Սակայն Ռ. Մանուկյանը չունի այդ հնարավորությունը: Հասկանալի է, որ ընտանիքը մի կերպ է գոյությունը պահպանում:

Խմբագրությանն ուղղված իր նամակով Ռ. Մանուկյանը խնդրում է բարեսիրտ մարդկանց օգնությունը: Նրա թոռան՝ Արման Ստեփանի Մանուկյանի անունով Երեւան քաղաքի «Կրեդիտ-Երեւան» բանկում բացված է հաշիվ՝ **187005971002**, կոդ՝ **18700**:

ԽՆԴՐՈՒՄ ԵՆՔ ԳԹԱՍՐՏՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՆԴԵՍ ԲԵՐԵԼ:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանը սկսում է 1998-1999 ուսումնական տարվա ընդունելությունը **մագիստրոսի կոչում** շնորհող հետևյալ ծրագրերով՝

ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐԱԿԱՆ ՃԱՐՏԱՐԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ

ԳՈՐԾԱՐԱՐ ՂԵԿԱՎԱՐՈՒՄ

ՔԱՂԱՔԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ

Համապատասխան ֆինանսավորման դեպքում, ընդունելություն կլինի նաև հետևյալ ծրագրերով՝

ԻՐԱՎԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՆԳԼԵՐԵՆԻ ԴԱՍԱՎԱՆԴՈՒՄ ՈՐՊԵՍ ՕՏԱՐ ԼԵԶՈՒ

Բարձրագույն կրթությունը և անգլերեն լեզվի լավ իմացությունը պարտադիր են:

Փաստաթղթերի ընդունման վերջին ժամկետն է **մայիսի 8-ը, ժ. 15⁰⁰**:

Տեղեկությունների համար դիմել՝
Երևան, Մարշալ Բաղրամյան 40
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ
Ընդունելության գրասենյակ (19)
Հեռ. 27-16-29

ACCELS

ԱՄՆ-ում ուսումը շարունակելու հնարավորություններ

ԱՄՆ-ի կառավարությունը հայտարարում է 1998 թվականի **Edmund S. Muskie** եւ **Freedom Support Act Fellowship** ծրագրերը, որոնք թույլ են տալիս Հայաստանի բարձրագույն կրթություն ունեցող քաղաքացիներին մեկ կամ երկու տարով ուսումը շարունակել ԱՄՆ-ում: Ծրագրերը հովանավորվում են Միացյալ Նահանգների ինֆորմացիոն գործակալության՝ **USIS**-ի կողմից եւ իրագործվում Հայաստանում կրթության եւ լեզուների ուսուցման համագործակցման ամերիկյան խորհրդի (ACCELS) եւ Բաց հասարակության ինստիտուտ (OSI) կազմակերպությունների միջոցով:

Թոշակները առաջարկվում են հետեւյալ բնագավառների մասնագետներին՝
- բիզնեսի եւ կրթության կառավարում
- տնտեսագիտություն
- իրավաբանություն
- հասարակական կառավարում
- քաղաքականություն

Մանրամասն տեղեկություններ եւ դիմումներ ստանալու համար դիմեք **ACCELS**-ի գրասենյակ՝

Մ. Բաղրամյան 20, հեռ. 58-26-87 եւ USIS-ի գրադարան՝ Ամերիկյան դեսպանատան շենք:

Դիմումները ներկայացրեք **ACELLS**-ի գրասենյակ մինչեւ 1998 թ. մարտի 27-ը:

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

2 սենյականոց բնակարան, Ֆրունզեի փ. շենք 6, 34 բն., 5 հարկանի շենքի 5-րդ հարկում:

Հեռ.՝ 44-97-40, 58-18-41

(«Հայրենիք» կինոթատրոնի մոտ):

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

1981 թվականի արտադրության «Մոսկվիչ» 2140 մակնիշի ավտոմեքենա, բարվոք վիճակում:

Հեռախոս՝ 45-44-56

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

մեկ սենյականոց բն. Նորքի IV զանգվածում,

հեռ. **64-88-85, 64-93-89**:

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

առանձնատուն, 80 քառ. մ նկուղ-ավտոտնակով եւ երկու բնակելի հարկով (առանց ներքին հարդարանքի), «Զվարթնոց» կինոթատրոնի մոտակայքում (Մոնումենտ): Կա նաեւ մրգատու ծառերով փոքրիկ այգի:

Զանգահարել՝ 27 22 57 ժամը՝ 10-16, 58 33 26 ժամը՝ 18-23

Ուշադրություն

Ավելորդ քաշից ազատվելու նոր համակարգ

Գրանցվեք

52-93-53

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ - ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ
հեռախոսով (589167, 581351) - պարբերաբար հրատարակվող տեղեկագրերով - մագնիսական սկավառակներով - INTERNET ցանցով (http://www.arminco.com/spyur):

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչութեան տպարան, Երեւան-23, Արշակունեաց 2 Գրանցման թիւ 65. Պատվեր 69149. Պատուէր 782 Տպաքանակը՝ 3500 Ստորագրուած է տպագրութեան՝ 16. 03. 1998 Գինը՝ 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@